

China Anno 2004

Er is geen land dat bij de modale westerling de dag van vandaag zoveel vragen doet rijzen, zoveel zorgen baart, zoveel emoties losweekt, zo onbekend (en onbemind?) is, zo bekritiseerd maar ook zo bewonderd en bejubeld wordt als China. Er reizen heden ten dage grote handelsmissies naar China af, het ene na het andere filiaal van buitenlandse multinationals wordt er geopend en de “**double-digit growth**” van de economie is er meer dan ooit realiteit. Geen dag gaat er voorbij zonder dat er in onze eigenste Vlaamse kranten uitvoerig over geschreven wordt. Kortom, China laat vandaag meer dan ooit van zich spreken.

Maar hoe is het leven er eigenlijk, hoe zijn “de Chinezen” zelf, hoe worden wij er bekeken, waar kijken zij naar op, hebben gezinnen er écht maar één kind, wat vind je er allemaal dat wij niet hebben, wat eten ze, leven er nog vogels of honden, rijden er reeds auto's of zijn het er nog allemaal fietsen, dragen ze nog allemaal Mao-pakjes,...?

Verre van te pogen door het leven te gaan als “**China kenner**” zal ik in het hiernavolgend verslag **trachten** te verwoorden, of beter nog te evoceren wat een reis van één maand met een groep vrienden als indruk op me maakte.

De geografische ligging : Onze reisroute liep van Kashgar in het uiterste westen van China naar Peking (Beijing) in het oosten met een ommetje langsheen Lanzhou en Chengdu in het centrum van het land. In vogelvlucht betekent de afstand Kashgar-Peking reeds 3000 kilometer en Peking-Chengdu 1600 kilometer. Je bent gewaarschuwd, de afstanden zijn gigantisch. China wordt in het Westen omgeven door de zogenaamde “**-stan staten**”. Zo ligt Kashgar op een boogscheut van Pakistan, Afghanistan, Tadjikistan, Oezbekistan, Kirgistan en Kazakstan. Enkel Turkmenistan ligt wat verderop. Andere landen die China omgeven zijn in het Noorden Mongolië en Rusland, in het Oosten Noord-Korea (evenals de Gele-, Oost Chinese- en Zuid Chinese zee), in het Zuidwesten Indië en de twee kleine koninkrijkes Nepal en Bhutan en in het Zuiden Myanmar (het vroegere Birma), Laos en Vietnam. Buren genoeg dus waar ze met de één al wat beter mee kunnen opschieten dan met de ander.

Vele minoriteiten en één grote majoriteit : De Westelijke helft van China is een heel schaars bevolkt landsdeel. Moeilijk te geloven wanneer je weet dat er naar alle waarschijnlijkheid reeds meer dan **anderhalf miljard Chinezen** zijn. Eén van de redenen van deze “bevolkingsschaarste” ligt hem allicht in de ruwheid van het land. In het Zuidwesten vinden we namelijk het Tibetaans plateau alwaar de gemiddelde hoogte om en bij de 4000 m bedraagt. De levensomstandigheden zijn er hard, de temperatuursverschillen tussen dag en nacht en zeker tussen zomer en winter zijn er groot en zonder aanpassing zal je snel last krijgen van hypoxie. In het Noordwestelijk deel van China heb je dan weer grote woestijngebieden -zoals de Gobi- en Taklamakan woestijnen- en is het leven maar mogelijk in de oases. Je moet al heel ver in Westelijke richting gaan om aan de voet van de Tian Shan en het Pamirgebergte terug groene zones te vinden waar veeteelt en gewassenteelt weer mogelijk wordt –althans zonder al te grote menselijke ingrepen in het milieu-. Het Westen van China wordt grotendeels bevolkt door een aantal ethnische minderheden. Als je weet dat de **Han Chinezen** –de Chinezen zoals wij ze ons voorstellen (om het gemakkelijk te houden)- **92 %** (à 95 %) uitmaken van deze anderhalf miljard mensen, dan verval je natuurlijk snel in de groep van de minoriteiten. Zo vind je in het Westen van China, voornamelijk in de provincie Xinjiang, ondermeer de Oeigoeren, de Kirgiezen, de Tadjieken, de Kazakken (allen afstammelingen van Turken en Perzen), de Mongolen, de Russen, de Tartaren,...Iets meer naar het Oosten, voornamelijk in de provincies Gansu en Ningxia, leeft een vrij grote groep Han Chinezen die zich tot het moslimgeloof bekeerd heeft, de zogenaamde Hoes. De grote meerderheid van al deze “minoriteiten” uit het Westen zijn **moslims** en ze hanteren het Arabisch schrift. Voor iemand die nog niet naar dit gebied gegaan is kan dit vreemd overkomen.

Stel je voor, moslims in China!

De Tibetanen vind je in het Zuidwesten van het land en zij blijven het Tibetaans **boeddhisme** trouw. Ze hanteren het Tibetaans geschrift evenals de Tibetaanse taal. Ze leven niet enkel in de provincie Tibet, maar tevens in de omringende provincies Qinghai, Gansu en Sichuan.

Al deze minoriteiten lopen nog steeds gekleed zoals weleer. De traditionele klederdracht wordt door hen nog extensief gedragen en dit geldt ook voor de in de rurale gebieden wonende Han Chinezen. In de grootsteden daarentegen lopen de Han Chinezen er meer en meer westers bij. Gucci, Armani, Dior maar ook Adidas, Nike, The North Face en Disney hebben er hun intrede gedaan- of althans **mooi ogende kopies** ervan. Chinezen met Mao pakjes of zelfs vrouwen met kleine voetjes zijn er uit het straatbeeld verdwenen. De druk van de Han Chinezen op de ethnische minderheden neemt ook gestaag toe. Vele Han Chinezen migreren –al dan niet onder druk van Peking- naar de “autonome gebieden”, wat niet steeds door de lokale bevolking met vreugdekreten wordt onthaald.

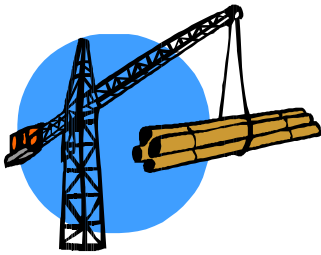

De Han Chinezen brengen de lokale bevolking wel heel wat (materiële) welvaart mee, maar vaak gebeurt dit ten koste van het verlies aan eigenheid. De infrastructuur verbetert, de gewoontes en tradities gaan verloren. En dit aan een razendsnel tempo. **Wil je er nog iets van zien, dan zul je je zeker moeten haasten!**

De “Zijderoute”, een openlucht museum met soms wel “Disneyland allures” :

In vroegere tijden wisten ontdekkingsreizigers als Marco Polo (13 e eeuw) en de grote Europese antropologen (eind 19 e begin 20 ste eeuw) zich het statuut van held toe te eigenen door maandenlang met een handvol kamelen van oase tot oase rond te dolen op zoek naar exotische koopwaar of beter nog naar grotten met eeuwenoude fresco's, beeldhouwwerken en geschriften uit vervlogen tijden. Deze werden dan zeer vakkundig -en vaak **in naam van de wetenschap**- ontfoetseld en terug meegenomen naar de grote hoofdsteden van weleer (Berlijn, Londen, Parijs). Woestijnen, zandstormen, gebrek aan water, rovers allerhande vergezelden deze reizigers tijdens hun uitputtende en gevaarlijke tochten.

De dag van vandaag liggen de kaarten er wel wat anders bij. De (hardwerkende) “Wang met de pet” heeft stilletjesaan, mede door de intrede van de markteconomie, wat **spaarcentjes** weten te vergaren en de leiders van de Communistische(?) Partij schijnen het reizen van hun onderdanen voor vakantiedoeleinden meer en meer goed te keuren. Deze eer schijnt dus niet enkel meer de leden van de Communistische Partij te beurt te vallen. Het Westen van het land wordt blijkbaar door de Chinese reisbureau's hoog aangeschreven zodoende dat er op tal van lokaties langsheen de Zijderoute duchtig geïnvesteerd wordt in de nodige infrastructuur evenals in “attracties” om “Wang met de pet” te vermaken. Deze “hotspots” worden door de Chinezen (in het Engels) “**scenic spot areas**” genoemd. Onze reisbegeleidster Winnie Wang had er de mond van vol. Onze eerste “scenic spot area” was het “Hemelse Meer”, in het Engels nog aangripender “Heavenly Lake” genoemd. Groot was mijn verbazing wanneer ik aan de voet van de berg waarboven zich het hemelse meer bevindt een immense parkeerplaats aantrof volgestouwd met tientallen bussen. Uitstappen en braafjes de gids die je met een megafoon en een vlaggetje voorafgaat volgen alstublieft! Ja inderdaad, net wat je ook in Parijs, Londen en Berlijn heden ten dage te zien krijgt met de groepen Japanners en Zuid-Koreanen. En de Chinezen, zij moeten Europa nog leren ontdekken. Dit belooft! Soms staan de gidsen drie voeten van elkaar verwijderd en proberen ze elkaar te overbluffen met het schrille geluid van hun megafoons. Gelukkig had Winnie snel begrepen dat deze manier van handelen niets voor deze bende “ongedisciplineerde” westerlingen was en liet ze ons begaan. We moesten er alleen maar voor zorgen om op tijd terug aan de bus te staan, wat we ook deden.

Door wat persoonlijk initiatief te nemen wisten we aldus de geit met de zonnebril en het hoedje evenals de rondvaart op het meer in een overvolle boot met alweer schrill megafoongeluid te ruilen voor een rustgevende wandeling rondom het meer met waarnemingen van notenkrakers, spechten, valken en andere mooie vogels. Jawel beste mensen, voor zij die eraan twijfelden, **er leven inderdaad nog vogels in China!** Mao is er dus niet in gelukt om ze allemaal uit te roeien.

Een ander “Disneyland gevoel” mochten we ervaren aan de voet van ’s **werelds hoogste duinen**, net buiten het stadje Dunhuang. We keken er al geruime tijd naar uit om in een rustige omgeving één van die gigantische duinen te mogen beklimmen. Op een huurfiets (oh jee die zadels, m’n billen zijn er nog steeds niet van bekomen), waarvan de pedaal er ditmaal niet werd afgetrapt, reden we op een viervaks boulevard van de stad naar de duinen. Op zich vond ik dit al verdacht. Waarom moet er nu een viervaksbaan gebouwd worden om je naar duinen te leiden ? Het antwoord werd snel gegeven. Bij aankomst stonden er naast de horden bussen ook nog eens een hele horde -Chinese- toeristen die, na betaling van een niet onaardige som geld, binnenmochten in een zone waar quads, lichte vliegtuigjes, uitgebouwde Jeeps, zwermen fotografen en schuchtere kamelen elkaar beconcurrerden met het oog op het verwerven van de gunsten van de toerist. Dit moet voor “Wang met de pet” blijkbaar het toppunt van genieten zijn, waarschijnlijk ingegeven door zijn visie op ons westers samenlevingsmodel. Wat wil je als je jezelf alleen maar een idee kan vormen over het Westen afgaand op “glamour” tijdschriften, reisbrochures en reclamespots waarin elke figurant mooi, jong en rijk is en bovendien met een dikke wagen rijdt en in een mooi huis woont. Want, tot op heden zijn het slechts enkelingen die China hebben kunnen uitreizen om eens een kijkje te mogen gaan nemen in het Westen. Wij beslisten om dit Oosterse Disneyland letterlijk links te laten liggen en fietsten enkele kilometers verderop naar een andere mooie duin ditmaal gelegen in een oase van rust. Onze inspannende klim naar de top in het mulle zand –drie stappen naar boven en twee naar beneden- werd bekroond met een prachtig uitzicht over de wijde omgeving voorzien van een oranje-roze gloed van de ondergaande zon.

Het broze evenwicht tussen ecologie en economie : Wat iedereen die de dag van vandaag naar China afreist het meest in het oog springt is die onuitputbare ijver die de Chinezen aan de dag leggen om van hun land **de grootste bouwverf ter wereld** te maken. Onafgezien van waar je naartoe gaat, weze het in Kashgar of Urumqi, in Lanzhou of Chengdu, in Peking of Shanghai, het land is overal herschapen in één grote bouwverf. Gigantische kranen staan in trossen opgesteld om de ene wolkenkrabber naast de andere te kunnen neerploffen.

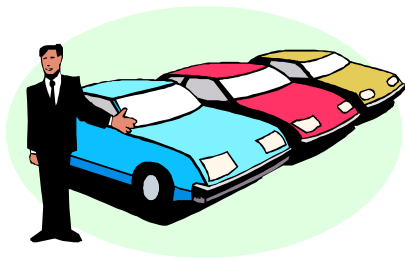

Gezien naar alle waarschijnlijkheid de genetische “pool” van romantische zielen tijdens het bewind van Mao -en zonder twijfel culminerend in de periode van de culturele revolutie- sterk werd uitgedund, zit je nu opgezaald met een grote groep hardwerkende arbeiders die aan lage lonen en zonder enige vorm van sociale bescherming van zonsopgang tot wel na zonsondergang gewapend beton zit te gieten, muren zit te metsen en daken weet ineem te timmeren. Het ene mega project na het andere wordt opgestart. Rond de hoofdstad Beijing hebben ze net hun zesde “ring” afgewerkt, in het zuiden zullen ze weldra de drieklovendam op de Yangtze rivier hebben voltooid en ze dromen nu al luidop van een snelle treinverbinding tussen Golmud en Lhasa.

Hoe het de uiterst zeldzame **Yangtse dolfijnen** op de gelijknamige rivier zal vergaan éénmaal de grootste riool van China tot stilstand zal gekomen zijn na ingebruikname van de reuzendam weet niemand, maar veel kans om te overleven maken deze dolfijnen niet. Evenmin ziet de toekomst van de zeldzame **Chiru antilopen** of van de **zwarthalskraanvogels** op de Tibetaanse hoogvlakten er veelbelovend uit éénmaal de trein zal rijden, want deze zal er voor zorgen dat tot dan toe weidse en amper bewoonde graslanden zullen omgetoverd worden in nieuwe nederzettingen van noeste Han-Chinezen. Laten we hopen dat de extreme klimatologische omstandigheden op de Tibetaanse hoogvlakten ervoor zal zorgen dat dit project op de lange baan zal geschoven worden.

Hoe de Chinezen aan die gigantische bedragen komen welke nodig zijn om zulke mega-projecten aan te pakken kan voor een buitenstaander een raadsel lijken. Eigenlijk is het heel simpel, de banken schieten dit geld voor! Na het fiat gekregen te hebben van een prominent partijlid kan een bankdirecteur een lening uitschrijven. Welingelichte bronnen leren ons echter dat nog **geen 50 % van de geleende bedragen ooit aan de banken worden terugbetaald**. Men moet niet ècht helderziende zijn om te veronderstellen dat een Marshall-plan voor China er, liefst na de Olympische Spelen van 2008 natuurlijk, staat aan te komen. Het Westen heeft immers teveel financiële belangen in dit land en het zou voor de stabiliteit in de regio en in de wereld evenmin een goede zaak zijn om zo'n grote handelspartner te laten vallen. Het scenario lijkt wat op dat van een klein landje dat in de jaren 70 eveneens zwaar in het rood gegaan is en waar de bevolking nu jaar na jaar nog steeds de gevolgen van draagt...

Dat de Chinezen verblind worden door hun jonge markteconomie en dat ze winstbejag en materialisme hoog in het vaandel dragen, hoeft geen betoog. De trieste aanblik van sterk vervuilende industrieën die tonnen koolstof- en stikstofdioxide evenals zwavelhoudende verbindingen de atmosfeer injagen (cfr. Lanzhou, Xining, Aksu, Korla, Jiayuguan) getuigt van weinig respect noch voor de eigen bevolking, noch voor de rest van de wereld.

Het lijkt alsof ze niet uit onze fouten geleerd hebben. Bedroevenswaardig is dat ze de kennis evenals de technologie bezitten om hun industrie veel natuurvriendelijker te laten functioneren maar doordat het land hunkert naar een sterke economische groei kunnen ze niet anders dan ook hun ouderwetse fabrieken op volle toeren te laten draaien. De nieuwe partijleiding onderkent gelukkig het probleem en als ze daadwerkelijk ook werk weten te maken van hun strenge toekomstvisie inzake leefmilieu dan kan in zo'n gedisciplineerd land als China het ergste misschien nog wel voorkomen worden.

De SARS epidemie heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat het rochelen en spuwen in het openbaar aan banden gelegd werd en in een land waar strafkampen (evenals de doodstraf) nog steeds van kracht zijn heeft deze maatregel wel degelijk vruchten afgeworpen.

Wordt het een Jeep Cherokee, een BMW X-5 of een Audi A-8 schat ?

Voor zij die er nog stellig van overtuigd waren dat ze in China met de fiets, de Solex of in het beste geval met Trabant-achtige schepsels de wegen opgingen, wel het is hoog tijd om dit idee te laten varen. Hypermoderne fabrieken in Beijing en Shanghai zorgen ervoor dat "Wang met de pet" voorzien wordt van de allerlaatste modellen van Jeep, BMW of Audi en dit waarachtig aan voor ons nog zeer aanvaardbare prijzen. De iets minder gefortuneerde burger zal het nog steeds kunnen stellen met klassieke modellen van Citroen en Volkswagen. De tijd van de files is daarentegen ook aangebroken. En situaties zoals in Tokyo, Jakarta of Bangkok staan hen in de komende jaren nog zeker te wachten.

Op het vlak van kamions varen ze een eigen koers. Er zijn relatief weinig kamions te bespeuren van Europese of Amerikaanse makelij. Op enkele Japanse kamions na zijn ze allemaal Chinees en noemen ze **Dong Fang** of **FAW**. Ze zijn quasi allemaal blauw geschilderd en ze zijn ogenschijnlijk onverwoestbaar. Zelfs ontdaan van de meest elementaire delen van hun koetswerk geven ze in afgelegen gebieden nog steeds het beste van zichzelf.

Ook de stuurmanskunst van onze Chinese vrienden moet benadrukt worden. Ze kunnen indrukwekkend goed overweg met hun voertuigen en het viel ons op hoe weinig ongelukken er onderweg te bespeuren waren. Ze gaan bovendien ook zeer creatief te werk om files te vermijden. Twee viervaksbanen kunnen in een mum van tijd herschapen worden tot een twee- en een zesvaksbaan. Ze nemen het niet steeds zo nauw met de volle witte lijnen...

Ook moet je weten dat de **wet van de sterkste altijd en overal van kracht** is. Een kamion haalt het van een minibus, een minibus haalt het van een auto, een auto haalt het van een motorfiets, een motorfiets haalt het van een fiets, een fiets haalt het van een voetganger en de voetganger haalt het van de hond (voor zover deze al niet in de kookpot verdwenen is...).

China en het verrukkelijk lekkere eten : Ja, het eten in China is één van die grote onbekenden. Ook wij hadden niet het flauwste vermoeden van wat we konden verwachten vooraleer naar daar af te reizen. Aangezien we een groot deel van onze tijd in afgelegen gebieden gingen doorbrengen hadden we een ruime voorraad blikjes allerhande, aperitiefhapjes, nootjes, gedroogd vlees en soepjes ingeslagen. Men wist maar nooit ! Achteraf gezien was dit helemaal niet nodig geweest. Het vergemakkelijkte wel enigszins de bereiding van onze maaltijden wanneer we alweer voor ettelijke uren in de trein of de bus zaten, maar één ding is zeker, het vinden van eten in China is geen probleem.

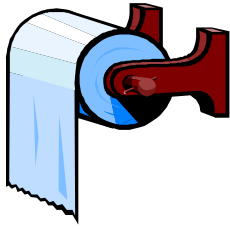
De hygiëne laat evenmin te wensen over aangezien op één kleine uitzondering na niemand kwalijke maag-en/of darmklachten heeft gehad. In de provincie Xinjiang, alwaar Oeigoeren en Kazakken in de meerderheid zijn, vindt men vooral traditionele Turkse gerechten met ondermeer **Kebab** als hoofdgerecht en zeer zoete, in honing badende deegwaren als dessert.

In de tibetaanse gebieden is het vooral **yakvlees, yakboter, yakmelk, yakkaas en yakyoghurt** welke op het menu staan. Lekker is misschien iets anders, maar als je er dan toch bent kan je dit evengoed eens proberen. En aan de rijzige gestalte en de gezonde tanden van de Tibetanen te zien moet dit wel niet ongezond zijn. Maar, als je 't ons vraagt, het is toch de Chinese keuken die wij bovenal verkozen en nu we dan toch in detail gaan het liefst van al nog de **Cantonese keuken**. We maakten er een gewoonte van om elk een verschillend gerecht te bestellen zodat we vaak een tiental borden zagen verschijnen. Deze werden vakkundig door de obers op een grote draaischijf geplaatst waarna wij nog alleen maar aan dit "wiel" moesten draaien om met onze "stokjes" de in fijne stukken gesneden spijzen naar onze borden te plukken. Kip met pindanoten en zoetzure gerechten verdwenen het snelst. Tofu, noedels en dumplings kenden wat minder succes.

We ontdekten ook de "**Sichuan peppers**". Ze lijken op kruidnagel maar hebben een verdovende werking, vandaar dat we ze omgedoopt hadden tot "**zinderaars**". Mocht je in China op reis zijn en je komt tot de vaststelling dat je gehemelte en het bovenste deel van je slokdarm verdoofd is, kijk dan even goed in je bord. Waarschijnlijk ben je een kippegerecht aan het eten en heb je enkele van die "zinderaars" net naar binnen gespeeld.

Ook **gelakte eend** is één van die gerechten waar je –zeker in Beijing- niet omheen kan.

Ja maar, hoe zit dat nu met al die honden en katten en apen en haaien en schorpioenen en inktvissen en zeepaardjes en sprinkhanen en zijderupsen en... Worden die in China ook niet opgegeten, hoor ik je al roepen. Het antwoord is inderdaad "JA". Er wordt gezegd dat Chinezen alles eten wat poten heeft, uitgezonderd tafels en stoelen.

Maar de meeste van de hogergenoemde gerechten zijn streekgerechten en vooral de zuidelijk gelegen provincie Sichuan staat voor het opdienen van hogergenoemde dieren bekend. Als hond of kat zou ik me daar inderdaad niet op m'n gemak voelen. Anderzijds moeten wij in België ook niet te hard van de daken schreeuwen. Wij laten het evenmin aan onze hartjes komen om konijn, paling, kreeft, paard, kalf, lam of slakken op te eten. 't Is allemaal maar vanuit welk oogpunt je 't bekijkt natuurlijk, met als wezenlijk verschil weliswaar dat de zeepaardjes onlangs op de CITES-lijst van bedreigde diersoorten geplaatst werden en dat de haaien, door het jaarlijks "vinnen" van 110 miljoen stuks een toch wel heel kort leven beschoren zijn.

Om dit culinaire hoofdstuk af te sluiten wou ik je tevens nog vertellen dat een "**Mongolian hot pot**" eveneens een hele belevenis is. Echter, dit is **geen maaltijd voor broekjes** en je kan er best pas aan beginnen wanneer het buiten -20 °C vriest en alle andere restaurants in de buurt gesloten zijn !

Sanitair en hygiëne : Voor ons vertrek hoorde ik velen zeggen dat het sanitair in China ècht erbarmelijk is. Ik zal niet beweren dat het tegendeel waar is, maar ik ben er nu ook weer niet dermate van geschrokken. In de hotels hadden we niet te klagen en 't waren zeker niet de sjiekste plaatsen die we er hadden uitgekozen. Het is wel zo dat er in China **bitter weinig goede loodgieters** moeten wonen daar alles wat kon lekken ook meestal lekte. In één van de hotels spoot de douchekop ongeveer alles nat behalve de persoon die eronder stond, tot (zeer) groot ongenoegen van Krista. Dat we nooit ongelukken meemaakten in de badkamers begrijp ik nog steeds niet gezien de vaak bedenkelijke veiligheidsvoorzieningen rondom stekker en stopcontact.

Wanneer we overdag onderweg waren was het opzoeken van sanitair vaak een toch wel iets spannendere bezigheid. Soms kwamen we wel eens ronduit vieze WC's en badkamers tegen, maar daar bedankten we voor en trokken er vervolgens vastberaden op uit in de weidse natuur. Een aantal WC's waren dan weer van een ander type. Je kan het vergelijken met een soort openlucht riool die doorheen de netjes op één rij geplaatste WC's (al dan niet voorzien van een deur) loopt en waarin continu water stroomt. Ik moet je natuurlijk niet uitleggen dat de meest gegeerde plaats deze is die het verst stroomopwaarts ligt. De beste manier is hier, net zoals in 't leger, "**blik op oneindig en verstand op nul**". Nu ja, als je Franse WC's gewoon bent (kan men dit ooit gewoon worden?), dan vallen Chinese WC's eigenlijk best wel mee.

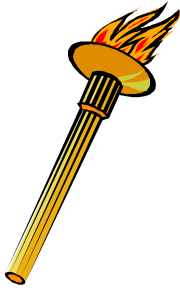
Wat sommige Chinezen ondertussen ook al begrepen hebben is dat je geld kunt vragen om naar 't WC te mogen gaan. Zeker wanneer deze WC gelegen is in de buurt van een "scenic spot area" welke druk bezocht wordt door buitenlandse toeristen. In het Labrang klooster kreeg ik het aan de stok met één van de (laten we zeggen) "sanitaire managers".

Geld geven om naar een vieze toilet te mogen gaan was toch net iets te veel van het goede. Het argument eindigde met de sanitaire manager in een judo houdgreep op de grond. En ik die met **vredevolle bedoelingen** naar dit Boeddhistisch klooster was afgezakt...

Eén-kind gezinnen : Ja, het klopt inderdaad dat Chinese gezinnen nog steeds maar één kind mogen hebben. Een jongen is vandaag de dag nog altijd meer gegeerd dan een meisje omdat enerzijds de naam van de familie zo kan worden doorgegeven en anderzijds ook omdat (er gezegd wordt dat) jongens (financieel) beter voor de ouders op latere leeftijd zouden kunnen zorgen. De verhalen van kleine **baby meisjes die te vondeling gelegd worden** evenals de handel in babymeisjes is, zeker op het platteland, realiteit. De overheid onderkent dit probleem en er worden maatregelen genomen om het “attractiever” maken van babymeisjes te bevorderen. Zo zouden meisjes meer subsidies krijgen om naar school te gaan dan jongens en zou een premie voor elk geboren meisje door de overheid aan de ouders worden uitgekeerd. Een bijkomend probleem is dat het voor vele jongens moeilijk wordt om nog een partner te vinden, zeker op het platteland, gezien de plattelandsvlucht van vooral meisjes. En met een, ook in China, dreigend probleem van vergrijzing, heeft de Chinese overheid er alle belang bij om ervoor te zorgen dat Wang (lees Adam) Winnie (lees Eva) weet te vinden. De één-kind gezinnen hebben alleen betrekking op de Han Chinezen (de ethnische Chinezen) en niet op de minoriteiten. Zo kunnen Oeigoerse, Tibetaanse, Mongoolse,... gezinnen nog wel zelf bepalen hoeveel kinderen ze wensen. Even ter herinnering, de Han Chinezen maken zo'n 92 à 95 % uit van de totale Chinese bevolking.

China en (tele)communicatie : Wat ons in China steeds verbaasd heeft is het gemak waarmee je via mobiele telefoon kan communiceren. Ongeacht of je nu op de top van de duinen in Dunhuang bevindt, in de trein ergens tussen Kashgar en Urumqi langsheen de Pamir keten spoort, op de hoogvlakten waar de Tibetaanse nomaden leven rijdt of in de grootstad van Chengdu of Peking rondwandelt, van één ding kan je zeker zijn, **de GSM functioneert!** En dit zonder ook maar één antenne te zien! Ze maken dus blijkbaar geen gebruik van lokale netwerken waarbij aartslelijke antennes om de haverklap het landschap komen ontsieren zoals in Europa, Amerika of Australië, maar moeten blijkbaar andere systemen bedacht hebben. Buiten laagvliegende satellieten die hiervoor worden aangewend kan ik niet veel anders bedenken, maar vergeef me m'n onwetendheid mocht ik er volledig naast zitten.

Op het vlak van GSM's moeten onze Chinese vrienden helemaal niet voor het Westen onderdoen. De vrome monnik die na uren mediteren uit de tempel komt is wel degelijk voorzien van een **GSM met fotoestel alstublieft!**

Ook internet is niet meer weg te denken. In elk dorpje heb je wel een internet café of op z'n minst een plaats voorzien van een PC, meestal verscholen achter een eenvoudig gordijn. Dit kan desnoods zelfs bij de beenhouwer of de kruidenier gelegen zijn.

De honger naar –niet gecensureerde- informatie van de Chinezen is niet meer te stillen en begint een bedreiging te vormen voor de gevestigde orde. Recente maatregelen werden dan ook onlangs genomen door de Chinese overheid om het vrije verkeer van informatie aan banden te leggen. Het www wordt er stilletjesaan omgevormd naar een cww (**Chinese Wide Web**).

Communiceren met Chinezen is, als je hun talen niet machtig bent, niet of slechts in zeer beperkte mate mogelijk. Engels is nog niet ingeburgerd, zeker niet bij de ouderen of in rurale gebieden. Enkele handgebaren, zeker bij geldelijke transacties op lokale marktjes, en een aantal woorden zijn het weinige waar je op kan terugvallen. Maar, ook hier treedt verandering op. Jonge geschoolde Chinezen spreken je spontaan aan in de straten van Peking om zodoende hun Engels te kunnen oefenen.

Hoe vallen Chinezen mee? Zijn ze koud en kil en ongeïnteresseerd of net niet? Wel, zoals reeds gezegd zijn waarschijnlijk heel wat romantische zielen “opgeruimd” ten tijde van de “Culturele Revolutie” waardoor romantiek vaak heel ver zoek is. Althans romantiek zoals wij dit zouden omschrijven : koppeltjes die hand in hand door de straten flanneren, mensen die een ruiker bloemen kopen, gezellige restaurantjes met “candle-light dinner”,.... Ik zou durven stellen dat Chinezen **heel pragmatisch** zijn en dat ze wat **verblind worden door de droom van het kapitalisme**. Ze hebben geen tijd te verliezen, time is money, out of my way I've got business to do,... Maar is dit ècht fundamenteel verschillend van hoe wij zelf zijn?

Nu, beetje bij beetje komt de romantiek wel terug. Zo zagen we onze gids Winnie Wang met een ruiker vers geplukte wilde bloemen voor onze chauffeur, zo zagen we weer mensen in de Chinese theehuizen (wat ten tijde van de Culturele Revolutie verboden was), zo zagen we ouderen die zich over de kleinkinderen ontfermden of mensen die gezelschapsspelen zoals **majong** spelen. Ook op straat werden we vaak begroet, kinderen vonden het subliem om tegen ons ‘hello’ en ‘bye-bye’ te zeggen, **meermaals moesten we bij hen op de foto staan**, of met hen die wat Engels spraken een babbeltje aanknopen.

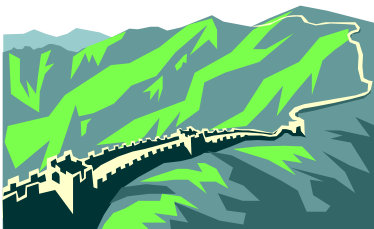
Daarenboven is reizen in China ongelooflijk veilig. **Gezien de doodstraf er nog welig tiert** behoed iedereen er zich voor om een misstap te maken. Nee, ècht, Chinezen vallen beter mee dan ik bij aanvang van de reis had kunnen verhoppen.

Van Sky-burials tot Olympische Spelen : Als je me vraagt wat me het meeste is bijgebleven na onze maand China dan denk ik meteen aan de zondagsmarkt in Kashgar, aan de hoge duinen van Dunhuang, aan de exceptionele kunst in de Mogao-grotten, aan de mooie kamelen die we zagen langsheen de zijderoute, aan de prachtige Tibetaanse kloosters van Taer Si, Labrang en Langmusi evenals de desolate hoogvlaktes waar de nomaden hun eeuwenoude tradities nog steeds verder zetten, aan de lieflijke reuzenpanda's en rode panda's die we knuffelden in Chengdu en aan de grootsheid van de Chinese Muur nabij Peking. Maar toch, toch is datgene wat me het meest getroffen heeft de **sky-burial**. Wie de film **Kundun** gezien heeft over de zoektocht naar en het leven van de **veertiende Dalai Lama** en diens vlucht uit Lhasa naar Indië, zal zich de scène wel herinneren waar het lijk van een overledene in stukken gesneden wordt en geofferd wordt aan de natuur, meerbepaald aan de gieren. Ook wij hadden het voorrecht om zo'n offerplaats te mogen bezoeken onder begeleiding van een jonge Boeddhistische gids. In de Boeddhistische leer is het lichaam van een mens tijdens z'n leven niets meer dan een vehikel om hem naar een volgend leven te brengen. Eénmaal dood moet er alleen voor gezorgd worden dat de geest uit het lichaam kan treden. Dit vatten ze inderdaad nogal letterlijk op!

Nadien zijn er drie mogelijkheden. Ofwel wordt het lichaam verbrand, maar hout is op die hoogte nogal schaars. Ofwel wordt het lichaam in stukken gesneden en in de rivier geworpen om zo terug naar de zee meegevoerd te worden (en onderweg door de vissen te worden opgepeuzeld). Ofwel **offeren ze het in stukken gesneden lichaam aan de aarde** (en wordt het door gieren, wolven en vossen verorberd). Het is in elk geval een zeer *ecologische* oplossing gezien het feit dat op zulke hoogte de grond het grootste deel van het jaar bevroren is wat dan weer problemen stelt voor het begraven van de doden.

De schok was groot toen we amper één dag later de vreedzame enigszins monotone hooglanden van de Tibetaanse nomaden ruilden voor de miljoenensteden Peking en Chengdu. Hier, net zoals bij ons, kleuren verkeersopstoppingen, gejaagde mensen en megalomane bouwprojecten het leven van elke dag. Ja, er is haast, want in het land waar zich vandaag nog sky-burials voltrekken, vinden **in iets minder dan 4 jaar de Olympische Spelen** plaats.

Vrijdag 10 september - zaterdag 11 september Aankomst in China

Het is bijna 18.00u wanneer we opstijgen voor onze 24-uur-durende trip met eindbestemming **Kashgar** in West China (Brussel-Wenen-Peking-Urumqi-Kashgar). Ondanks al het gedrum bij het in- en uitstappen (des te erger voor de "domestic flights"), en het hoesten, niezen en rochelen, de (voor ons althans) minder aangename Chinese gebruiken en gewoonten, zit de sfeer er wel degelijk in. Zeker als we in Urumqi even buiten de luchthaven in de aangename zomertemperatuur stappen, en een mooi zicht krijgen op de "Peak of God" (5445m) van het Bogda Shan gebergte. Het vervult ons met een diepgelukkig gevoel omdat we samen nog eens een prachtige plek op aarde in de komende weken zullen mogen ontdekken.

In Kashgar wachten Jules, Lut en Winand ons omstreeks 23.00u (zaterdag) op in het Seman hotel, de vroegere Russische ambassade, welke in 1890 werd gebouwd. Bij een Chinees biertje of theetje vertellen ze ons in geuren en kleuren over hun bezoek aan het prachtige Karakulmeer, met zicht op de Mustagh Ata. Alain had dolgraag deze excursie meegedaan, maar mijn werkverplichtingen hadden het voor ons onmogelijk gemaakt om samen met de groep op dinsdag 7 september te kunnen vertrekken. Hoewel we de voorbije nachten niet veel geslapen hadden, lukt het ons, mede door de jetlag (6 uur tijdsverschil), ook deze nacht niet om echt goed te slapen.

Zondag 12 september Kashgar (zondagsmarkt, mausoleum)

Vanmorgen maken we kennis met de rest van onze groep. Mieke, Carla, Marie-Anne, Hedwig en Gerard en natuurlijk onze Chinese gids, Winnie Wang.

Kashgaréén van de belangrijke plaatsen van de Zijderoute. Deze karavaanplaats, die vanuit het Westen werd bereikt na een uitputtende en gevaarlijke tocht over de Karakoramketen (Pakistan) of het Pamirgebergte (Kirgizië en Tadjikistan) stond bekend als een uitstekende rust- en bevoorradingspost. Boeiend om te weten dat deze route de eerste handelsweg was van Oost naar West (80° n Chr - 14° E) en dat pas veel later de zeeroutes werden uitgebouwd. De Zijderoute was een handelsweg waar niet enkel (vanuit het Oosten) zijde, maar ook lakwerk, specerijen, porselein ...evenals (vanuit het Westen) wol, kruiden en juwelen werden vervoerd en verhandeld. En het is ook via deze Zijderoute dat het manicheïsme, het boeddhisme, het christendom en de islam hun weg naar China hebben gevonden.

Gisteren vlogen we van Urumqi naar Kashgar en vanavond nemen we de trein terug naar Urumqi (24u trein). Echter, deze korte halte in Kashgar had ik voor geen geld willen missen. De sfeer van de zondagsmarkt weet me onmiddellijk te bekoren : een oosterse atmosfeer, waar mannen met lange baarden in hun typische klederdracht en met passend hoofddekseel, de talrijke ezelskarren besturen. Een drukte van jewelste waar allerlei waren aan de man (en de vrouw) gebracht worden. De veemarkt vinden is wel een ander paar mouwen : vragen stellen in het Engels, een taal die zeker niet als wereldtaal door de lokale bewoners wordt beschouwd, brengt je geen haar verder. Onze Chinese gids had van de veemarkt nog nooit gehoord (haar eerste opdracht in Kashgar), en als we tenslotte een blaadje voor de neus van de taxichauffeur duwen, waarop in het Chinees staat "kun je ons naar de veemarkt voeren", worden we midden in de stad bij de zoo gedeponeerd, werkelijk het laatste dat we in een stad als Kashgar hadden willen bezoeken. Streep erdoor, de veemarkt zal niet voor deze keer zijn. Maar hierdoor krijgen we nog wel één van de laatste overgebleven standbeelden van Mao te zien.

Kashgar doet ons denken aan Islamabad (Pakistan), maar het is toch duidelijk rijker en veel minder strikt en fanatiek in zijn moslim-geloof. Hier leven immers de Oeigoeren, maar ook de Kirgiezen, de Kazakken en de Tadjieken. Allen zijn het moslimvolkeren die een Turkse taal spreken (behalve de Tadjieken die een Perzische taal hebben). De bevolking breidt uit doordat meer en meer Han-Chinezen -mede door de migratiepolitiek van de Chinese overheid- zich in het westelijk deel van China vestigen. Hoewel je dit niet aanvoelt als je hier zo kort vertoeft, blijkt er een rivaliteit te bestaan tussen de Han Chinezen en de Turkse volkeren. Graag zouden deze Turkse bevolkingsgroepen meer autonomie willen bekomen, tot grote vrees van de Han-Chinezen, voor wie al deze volkeren eigenlijk "maar" ethnische minderheden zijn.

Zo'n 10 kilometer buiten het centrum ligt, in een oase van rust, het prachtige mausoleum van de familie Abakh Hoja (een islamitische leider van de 17^e E). De legendarische "fragrant concubine" Xiang Fei ligt hier begraven . Het verhaal luidt dat ze ter dood gebracht werd omdat ze weigerde in te gaan op een huwelijksaanzoek van de Chinese keizer. Zo werd ze het symbool van de tegenstand van de Oeigoeren ten aanzien van de Han-Chinezen.

Om 17.00u nemen we dan de trein van Kashgar naar Urumqi. Als ik door het raam de uitgestrektheid zie van de Taklamakanwoestijn in zuidelijke richting en het Tian Shan gebergte in noordelijke richting, kan ik mijn gedachten niet afwenden van al die karavanen die door de eeuwen heen (o.a. Marco Polo (13eE), de Zweed Henin, de Engelsman Stein en de Duitser Von Le Coq (begin 20eE)), deze tocht te voet of met kamelen hebben afgelegd in uiterst moeilijke omstandigheden. Hier kon de zwarte storm woeden

van steen, gruis en zand en kon de temperatuur ondraaglijk worden. Niets kon er groeien, ondanks de vruchtbare grond, omdat er geen water was...

De sfeer in de trein is meer dan gezellig. Met zo'n 24 uur voor de boeg maken we het naar onze zin. Wat gepraat, gelach, een aperitiefje en een noedelsoepje...een ideale manier om elkaar wat beter te leren kennen. Het comfort op de trein valt goed mee en -éénmaal de zon is ondergegaan- trekken we ons per 4 terug in onze slaapvertrekken voor een "rijdend" nachtje onder een prachtige sterrenhemel.

Maandag 13 september Trein Kashgar/Urumqi

Ondertussen is de trein tot zo'n 2800 m geklommen in het Tian Shan gebergte. Ik zet me aan het raam voor een licht ontbijt, maar wat mijn ogen te "eten" krijgen is fenomenaal : een woestijnlandschap met de bruine tinten van de kale bergen en het contrast met de witte besneeuwde toppen. Dit is het land van de nomadenvolkeren zoals ondermeer de Kazakken, die je her en der ziet met hun kamelen, geiten en paarden. Het is gewoon onvoorstelbaar dat volkeren hier kunnen leven, of liever gezegd "overleven". Wat een contrast met de industriële plaatsen die je hier ook aantreft voor de ontginning van erts en steenkool. Alsof je een fabriekswijk vanuit de stad oppikt en neerplant in de woestijn. Economie, vooruitgang en geld is hier, misschien nog meer dan elders, belangrijker dan de natuur.

Al in het station van Urumqi valt het ons op dat er hier veel meer Han-Chinezen (+/- 60%) vertoeven dan in Kashgar. We zien er ook veel Pakistani evenals Kazakken. In deze miljoenenstad wordt er volop gebouwd, staan er enorme flatgebouwen en lijkt de migratie van de Han-Chinezen een ware industriële revolutie teweeg gebracht te hebben.

Na enig heen en weer gebel van onze gids Winnie vinden we tenslotte een hotel. Het voorziene hotel was volgeboekt en dus stuurden ze ons naar een bouwvallige plaats met de goedkope smoes dat vorige groepen "zozegd" niet tevreden waren met het geplande hotel. Ik had graag de gezichten gezien van de vorige groepen bij het aanzien van onze vuile en miserabele kamers. Het hotel wemelt bovendien van de Pakistani die hier hun vrachtwagens vullen met Chinese waren om ze over de grens (Kunjerab-pas en Karakoram highway) in eigen land duurder te gaan verkopen.

Tom, Carine en Heidi vullen onze groep aan omstreeks 19.00u. Eindelijk zijn we voltallig : 13 Belgische zielen!

De avond is weer supergezellig en we nemen het avondmaal in een straatstalletje, buiten in de aangename avondtemperatuur. Nadien drinken we nog een biertje in een Oeigoers restaurant, waar we niet alleen genieten van een prachtig decor van houtsnijwerk en stucwerk, maar ook van een liefvallige Oeigoerse vrouw in mooie

klederdracht, "lenteroos" genaamd. Winand en Alain, "summerboy" gedoopt voor de gelegenheid, zijn in hun nopjes, zeker als hun hierbij een glaasje "kawas" (een Oeigoers drankje, als cider met honing) wordt aangeboden. Ik tokkel wat op een dotar, een prachtig tweesnarig Oeigoers instrument, maar krijg er niet veel moois uit!

Dinsdag 14 september Urumqi (Het Hemelse Meer)

Om 8.00u zitten we in ons busje op weg naar het "Hemelse Meer" in het westelijk deel van het Bogda Shan gebergte. Het eerste deel van de rit laat ons de grootsheid van Urumqi zien, gelegen temidden van de woestijn/steppe (het is de stad welke het verst van elke zee verwijderd is) en wordt gekenmerkt door talrijke wolkenkrabbers en een prominent aanwezige industriële nijverheid welke werk verschaft aan miljoenen Chinezen. Daarna volgen gelukkig de iets mooiere katoen- en maïsvelden en kruisen we het pad van enkele Kazakken vlakbij hun yurts (grote tenten). Stilaan stijgen we en wordt alles veel groener : we wanen ons in de Alpen. Maar wie dacht hier de rust en de sereniteit van de bergen te vinden, kent de Chinezen nog niet. Met tientallen bussen stromen de bezoekers hier toe om even een glimp op te vangen van het meer en de omliggende bergen met besneeuwde toppen, en om een tochtje te maken met een toeristische boot, wat rond te rijden in een elektrisch golfkarretje, zich te vergapen aan allerlei kraampjes of beter nog, zich te laten fotograferen voor het "Hemelse Meer" met een geit met strikje en zonnebril ! Je kunt je het zo druk, zo lawaaiig, zo kitscherig niet voorstellen, als hier in China. Alain en ik ontvluchten dan ook zoveel mogelijk deze drukte en stappen rond het meer tot aan de taoïstische pagode "West Heavenly Mother God Temple" en nadien zelfs wat verderop de bergen in. Het echte gevoel van rust komt er echter niet voor mij, want nog altijd zie je de talrijke boten aan- en afvaren, zie je mensen en hoor je getoeter en muziek. Nog even enkele foto's van de Kazakken te paard of te voet en van de yurts met de mooie decoratie van tapijten, kussens en versiering binnenin, en danweg de bus in naar Turpan.

Ah,.....Prof. Winand vertelt ons in geuren en kleuren over de verschillende talen (Indo-Europese, Semitische en Turkic- Altaïsche) en hun oorsprong. Gewoon boeiend om op reis te zijn met iemand met dergelijke bagage. Bovendien worden de vijf uren busrit er veer draaglijker door.....tot we uiteindelijk de groene stad Turpan binnenrijden. Hier wonen vooral Oeigoeren en Hoi-Chinezen (Han-Chinezen die moslim geworden zijn), en wij "wonen" er ook voor enkele dagjes in een goed verzorgd hotelletje.

Het aperitief in de kamer van één van ons, is tevens het startschot van een hele reeks leuke avonden. Er wordt gelachen en we maken afspraken voor de dagen die komen. Voor 't diner wagen we ons weer aan een Oeigoers-Chinees straatstalletje : pikante pepers, Chinese groene kool en broccoli en rijst. De witte wijn is te zoet en de rode eigenlijk niet echt te drinken. Het Chinees biertje daarentegen valt bij onze mannen wel in de smaak. Oef, airco, om de warme nacht door te brengen in ons mooi hotel!

Woensdag 15 september Turpan (Gaochang - Astana - Bezeklik)

Turpan is een groene oase te midden van de woestijn. Het Turpan-bekken, met z'n laagste punt op -154 m, is het op 1 na laagst gelegen gebied op aarde. Ook de weersomstandigheden zijn er vaak extreem. Het is de "oven van China" met temperaturen tot hoog boven de 40°C in de zomer en tot - 17°C in de winter. Hevige zand- en windstormen behoren eveneens tot de mogelijkheden. Het regent hier zo goed als nooit, wat de stad heel stofferig maakt en wat er tevens voor zorgt dat we 's avonds allen even grauw uit de bus stappen. Turpan wordt ook de "sweet city" of "stad van het fruit" genoemd, verwijzend naar de heerlijke honingmeloenen (hami melon). Overall vind je er ook druiven die over de straten groeien wat niet alleen het straatbeeld opfleurt, maar ook een ware verkoeling betekent temidden van de zinderende hitte.

Cultuur staat op het programma vandaag...zo'n 40 km ten zuidoosten van Turpan liggen de ruïnes van een oude Oeigoerse stad : **Gaochang**, een belangrijke pleisterplaats op de Zijderoute. De resten van deze ommuurde stad, gebouwd van leem en steen, geeft een ietwat surrealistisch beeld, maar door te luisteren naar de verhalen van al wat zich hier heeft afgespeeld, wordt alles wat tastbaarder. Per ezelkar verkennen we de site van deze toch niet zo kleine stad waar destijds een 300.000 mensen woonden. Het grote gevaar waar elke woestijnstad langs de Zijderoute gelegen mee moest rekening houden, was... watergebrek. Ook Gaochang bleef er niet door gespaard, wat uiteindelijk ook tot haar verval in de 14^e E leidde.

De **Astana boeddhistische graftomben** liggen hier vlakbij en herbergen een 500 tal mummies die met hun bezittingen werden begraven. Een groot deel van deze grafobjecten staan tegenwoordig in musea in Europa . Slechts drie graftomben zijn open voor het publiek. De muurschilderingen in de graven geven symbolisch eigenschappen weer van het ouder worden, wijzer worden en enkele principes of waarden van het confucianisme, wat natuurlijk leidt tot heel wat gefilosofeer in de groep.

Iets noordelijker liggen de bekende **Bezeklik Duizend-Boeddhagrotten**, ugehouwen uit een rotswand op een hoogte van 80

m. In totaal zijn er zo'n 80 grotten waarvan er slechts 4 à 5 te bezichtigen zijn. Vooral de omgeving en de setting fascineren me, meer zelfs dan de boeddha-decoraties bestaande uit fresco's en beeldhouwwerken. Deze werden in de loop der eeuwen zwaar beschadigd door ondermeer moslimgelovigen -die de gezichten en ogen van deze beelden wegkrastten- of door Franse, Engelse, Duitse of Zweedse ontdekkingsreizigers zo'n 100 jaar geleden, die deze beelden gewoonweg uitsneden en meenamen. Het hoeft geen betoog dat de mooiste plek waar deze beelden en muurschilderingen passen hun originele plaats is, hier in de woestijn. De discussie over het al dan niet "redden" van deze kunststukken blijft echter wel voortduren. Door ze inderdaad naar Europa en Amerika "weg te halen" ("gestolen" volgens de Chinese interpretatie) zijn ze van verdere vermindering -tijdens ondermeer de Culturele Revolutie- gespaard gebleven. Alhoewel..., de mooiste werken in het museum van Berlijn werden vernietigd tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het blijft een open vraag.....met Chinese en Europese interpretatie. De namiddag brengt ons naar de welgekende "**karez**" of kar-putten, een vernuftig irrigatiesysteem dat smeltwater van het Bogda Shan gebergte, zo'n 10 km verderop, naar de wijnvelden en naar de stad voert. Zonder dit netwerk zou Turpan snel tot een woestijn vervallen. De imposante kanalen (zo'n 60m onder de grond) en met een totale lengte van bijna 5000 km, werden 2000 jaar geleden gegraven. Samen met de Chinese Muur en het Grote Kanaal behoort dit tot één van de meest imposante bouwwerken van China.

Donderdag 16 september Turpan - Trein Turpan/Liuyuan

Wakker worden vandaag ..met roomservice van Winand ; een lekker theetje, soepje en een chocolaatje in het "shower cap" doosje...de dag kan niet meer stuk.

Geen gepland programma op het menu vandaag, maar de groep neemt voldoende initiatief om van alles te gaan doen.

Na een heerlijk ontbijt in John's café (een echte trekpleister voor Europeanen in heel wat steden in China), nemen we het stalen ros en met "Zorro" (lees Winand met de leren handschoenen en het fluitje) zetten we koers naar de **Emin minaret**. We genieten van de dagelijkse taferelen langs de paden en loeren af en toe binnen in de lokale huizen, waar de druiven verwerkt worden tot rozijnen. We zien hier overal "geventileerde schuren" waar de vele trossen druiven drogen alsook vrouwen die de rozijnen ontdoen van takjes en steeltjes, mannen die grote zakken rozijnen met de schop vullen en kinderen van alle leeftijden die helpen bij deze werkzaamheden of gewoon wat rondhangen. Dit is het land van de sultana's. Maar niet alleen rozijnen, ook allerlei andere gedroogde vruchten en noten zijn hier in overvloed aanwezig. Een

klein uurtje fietsen (haltes met fietsstunts van Alain en Winand inbegrepen) brengt ons vanuit de wijngaarden tot bij de Emin moskee. De ronde minaret (1777 n Chr.) is in een eenvoudige Afghaanse stijl opgetrokken en de bijhorende moskee is binnenin esthetisch heel eenvoudig en mooi.

Later op de dag, als we weer toeren op onze fiets, doen we ons tegoed aan heel wat lekkers op de markt. Honger moeten we op deze reis zeker niet lijden want elkeen presenteert wel heel regelmatig een koekje, fruit of ander lekkers. En dan hebben we het nog niet gehad over de voorraden die iedereen heeft meegezeuld vanuit België en die er voor zorgen dat onze valiezen er alleen maar lichter op worden.

Katoen wordt hier ook geteeld. De zaden van de katoenpluksels worden in persen geduwd en zo omgevormd tot een droge bruine koek enerzijds welke als meststof dient voor de druiventeelt en tot heldere katoenolie anderzijds, welke de arme mensen aanwenden om mee te koken.

Dit weten we dan ook weer.

We kuieren nog wat onder de overhangende wijnranken in de laan voor ons hotel alvorens samen een "gratis" Chinese maaltijd in John's café te gaan verorberen (aangeboden door Winnie als compensatie voor het erbarmelijke hotel te Urumqi). Allerlei smaken, van minder pikant tot pikant (tot zelfs verdovend...Alain kan bijna niet meer slikken!) strelen ons gehemelte en het bier (ja, hier best toch geen wijn) vloeit rijkelijk. Als we rond 23.30u dan ook de bus opstappen op weg naar het treinstation, is er meer dan ambiance en geeft Gerard instructies aan de chauffeur terwijl Winand hem met Engelse verhalen (die "Chinees" zijn voor hem) probeert wakker te houden wanneer de bus van links naar rechts begint te zwalpen.

Om 1.38u 's nachts zet onze trein zich in beweging in zuidoostelijke richting (Gobiwoestijn). Door een actie van de communistische partij, die beslag gelegd heeft op de "softsleepers", is er voor zes onder ons geen plaats meer en vliegen we in de "hardsleeper". Dit wil zeggen met 66 in een wagon, gesnurk en geronk inbegrepen. We zijn allen zo moe dat we hoedanook een paar uur heel diep slapen en ons toch weer fit voelen wanneer de trein om 11.50u het station van Liuyuan binnenrijdt.

Vrijdag 17 september Dunhuang

Het is nog een tweetal uurtjes bussen naar Dunhuang. En waar we eerst nog door de woestijn hossen (enkelen zien zelfs fatamorgana's), wordt het stilaan groener en naderen we de immense groene oase van Dunhuang. De druiventeelt (en rozijnteelt) van Turpan heeft hier plaats gemaakt voor de alomaanwezige katoenteelt. Het werk moet zwaar zijn als we de

vele gebukte figuren zien onder de warme zon en met de stekelige peul van de katoenvlokken.

Dunhuang ("oplichtend baken") ligt in Gansu, de tweede provincie die we aandoen. Het is zo'n 2000 jaar oud en één van de belangrijkste pleisterplaatsen op de Zijderoute.

Weer een vrije namiddag en weer nemen we de fiets. Soms zonder of met slechte remmen, met een kapot zadel of gewoon helemaal "afgeleefd", maar we geraken met z'n allen na enig zoekwerk en met een Chinees op kop voor de laatste 5 km (Gerard heeft zijn beste Chinees bovengehaald om iemand te overtuigen de weg te wijzen), bij de pagode van het Witte Paard. Een eenvoudige stenen pagode, maar de bijhorende fabel van de monnik met het witte paard is zeer mooi.

In zuidelijke richting hadden we reeds enige tijd een uitzicht op prachtige duinbergen en Alain en ik besluiten om alleen verder door te fietsen tot aan de zogenaamde "**fluitende duinen**". Een immense boulevard leidt ons naar de officiële ingang. Waar we normaal zo intens tot rust hadden kunnen komen door het zien van die prachtige glooiingen en richels in zand, zijn we een stuk gedesillusioneerd door de heuse "Chinese kermis" die zich hier tentoonspreidt : een massa volk, tientallen bussen gevuld met Chinezen, megafoons, een quad-parcours, kamelenattracties, parapente-duovluchten,..... en het vreemdste van al is dat al deze Chinezen dit aangenaam blijken te vinden, ze bezoeken hun eigen land en wensen alle "hot spots" te zien en te fotograferen, en ervan te "genieten" op hun eigen manier.

De fiets wordt gedraaid en weg zijn we op zoek naar een andere plaats om van het warme avondlicht op de duinen te genieten. Een paar kilometer verderop lukt het ons dan toch om een prachtige duin te beklimmen, weg van alle drukte. De klim in het mulle zand is lastig, maar het zalige gevoel om hier te mogen zijn, dit te mogen zien en bewonderen, stemt me gelukkig. Ik loop, alsof ik vlieg, van de 200m hoge zandduinen naar beneden, geniet van de wind die ruist rond mijn oren (hier komt de naam "fluitende duinen" vandaan) en aan een doorgedreven tempo fietsen we terug naar Dunhuang vooraleer het helemaal donker is geworden.

Aan tafel, genietend van de "formidastische" Chinese keuken, beslissen we om morgenavond allemaal samen de duinen weer in te gaan alwaar Winand ons zal inlijven in het boeddhisme.

Zaterdag 18 september Dunhuang (Mogao-grotten, duinen)

Rond 8.00u zijn we al op weg naar één van de culturele hoogtepunten van de Zijderoute : de **Mogao-grotten** in de kale

woestijnrotsen 24 km ten zuiden van Dunhuang. Toen het boeddhisme China binnenkwam uit Centraal-Azië lag Dunhuang aan een belangrijke handelsroute waarlangs missionarissen toestroomden uit talloze culturen.

De grotten werden in een tijdsbestek van zes eeuwen (4^e - 10^e E) geleidelijk versierd met schilderijen en boeddhabeelden of beelden van bodhisattva's, gevuld met religieuze teksten en vervolgens in de 11^e E op mysterieuze wijze verzegeld. Pas in 1900 werden de grotten herontdekt, door abt Wang. Heel veel van de geschriften en manuscripten, werden door Stein en Pelliot meegenomen naar Europa, maar de muurschilderingen en de beelden zijn nog aanwezig (of gerestaureerd). In de 492 grotten zijn er zo'n 45.000 fresco's en staan er meer dan 2000 beelden. Je kunt alleen maar in bewondering staan telkens je een grot binnenstapt. Onze Engelstalige gids weet ons te boeien met haar uitleg over de evolutie van de hier aanwezige kunst gaande van Indiase invloeden naar geleidelijk meer Chinese vormgeving en accenten. Het gros van de muurschilderingen en beelden dateren uit de Tang-dynastie, maar ook de Song-dynastie en Wei-dynastie komen aan bod. Fotograferen is jammer genoeg niet toegestaan, maar het mooie boek (na veel onderhandelen van de groep) dat de meesten er kopen, zal ons toelaten om thuis alles nog eens in detail tot ons te laten doordringen.

De temperatuur stijgt geleidelijk en we dutten wat in de schaduw na een lichte lunch in John's café (ja, alweer!!).

Rond 16.00u halen we weer de stalen rossen uit de stallingen en staan ongeduldig te wachten op Gerard en Alain die niet komen opdagen. Gerard was te vroeg (en al vertrokken) en Alain te laat (had zich van uur vergist). Behalve Gerard vinden we elkaar gelukkig terug aan de voet van de duinen en kan de klim naar boven starten. Halverwege hebben we een prachtig zicht op de pagode en het meer van de wassende maan, en eenmaal boven, voelen we ons "zalig" nu Winand ons op z'n knieën in het mulle zand de oorsprong en enkele "kapstokken" van het boeddhisme meegeeft. Mieke ervaart niet alleen de fluitende duinen als ze de prachtige heuvel afrent, maar ook de fluitende fiets.....

We ontsnappen aan twee parkwachters die ons bij de fietsen staan op te wachten en hopen om een centje bij te verdienen (we zijn immers de officiële toegangsfee van 80 Yuan ontlopen; maar deze duinen maken geen deel meer uit van de "toeristische attractie" wat verderop!). Als we gebaren dat we van wat ze zeggen niets begrijpen, begint één van de parkwachters in het Chinees in 't zand te schrijven. Als we opnieuw van "'t Chinees" gebaren, vraagt hij ons aan de andere kant te komen staan alsof dat ons wijzer zou maken !!! Alain begint zelf in 't Engels in 't zand te schrijven, zolang totdat we allen onze fiets kunnen vatten...en weg zijn we.

John's café blijft het goed doen bij ons en 's avonds vullen steeds meer verschillende schotels onze tafel. Maar laat maken we het niet want morgen moeten we vroeg uit de veren.

Gelukkig toch wat bewogen de laatste twee dagen, zodat we weer okay zijn voor bus en trein!

Zondag 19 september Jiayuguan (fort) - Trein Jiayuguan/Lanzhou

Een lange busrit voor vandaag! De gemiddelde snelheid is niet zo hoog zodat de 500 km naar Jiayuguan toch een tiental uur duurt, wel met een uurtje middagpauze en een heerlijke maaltijd. Ondanks de slechte kwaliteit van de bus, vordert de tijd wel, met wat mopjes links en rechts, enkele mooie verhalen en een dutje.

Het fort Jiayuguan werd gebouwd tijdens de Ming-dynastie in 1372 en vormt het meest westelijke sluitstuk van de Chinese Muur in die tijd. Dit fort beheerst de route door de Jade-pas, tussen de bergketen Qilian Shan in het zuiden en de Black Mountains van de Mazongketen in het noorden : een prachtige lokatie. Het fort is schitterend om te zien ; de illustere torens rijzen 10 m uit de woestijn omhoog en beschermden tegen aanvallen uit het noordwesten van China.

Wat storend is zijn de enorme industriegebieden die hier vlakbij zijn opgetrokken. Als je fotografeert moet je opletten geen elektriciteitskabels of rookspuwende schoorstenen op de foto vast te leggen. Dit gebied van China is één groot ontginningsdomein geworden van steenkool, gas en ertsen...triestig als je die prachtige kleuren gaande van grijs, bruin tot het wit van de eeuwige sneeuw in het omringende gebergte ziet.

Gezien we nu weldra het woestijnlandschap gaan verlaten, springen Alain en ik nog even op een kameel om een kort tochtje te maken vlakbij de burcht en kunnen we het niet laten om die herinnering op foto vast te leggen.

Rond 19.00u is het dan richting station, want vannacht staat ons een ritje Jiayuguan-Lanzhou te wachten.

Morgen om 6.52u zullen we, na een paar uurtjes slapen, weer 500 km zuidwaarts zijn.

Maandag 20 september Lanzhou - Yonjing (Binglingsi)

Het is moeilijk wakker worden rond 6.00u, zeker na een slecht nachtje met veel gesnurk en lawaai in de treincouchette. Maar om 6.52u stipt (de NMBS kan er een puntje aan zuigen) komen we aan in Lanzhou. Wat ik gelezen heb over Lanzhou stemt me niet echt gelukkig. De stad beschikt over een immense petroleumnijverheid

en de lucht is er zwaar vervuild. Erger nog voor China, maar liefst 9 van de 10 meest vervuilde steden ter wereld bevinden zich in China. Gelukkig is het maar een uitvalsbasis en dra nemen we de bus (voor 75 km) tot aan de Gele Rivier, één van de belangrijkste aders van China, gevolgd door een ritje met een motorboot waar we juist met z'n allen inkunnen. Alain, met z'n lange benen, zit ook hier weer eens opgevouwen en wenst heimelijk dat de Chinezen een "groter" volk waren (wat groter en met wat minder! Prima suggestie!).

De **Binglingsi-grotten** liggen in een idyllische omgeving van rotsbergen langs een zijarm van de Gele Rivier. De site heeft minder grotten en minder goedbewaarde muurschilderingen dan de site van Mogao, maar de vele boeddhabeelden die in de rots zelf uitgehouwen zijn maken het ook weer uniek. Dit was een pelgrimsoord vanaf 420 A.D., maar nog eeuwen lang heeft men verder gehouwen en versierd, met de meeste werken uit de Tang-dynastie (618-907 A.D.). Het meest opvallende is natuurlijk de 27m hoge zittende boeddha : de toekomstige Maitreya, die prachtig oogt in dit rotskader.

Ons hotelletje in Yongjing is vlakbij en wat rust doet me meer dan deugd vooraleer we een glas gaan drinken bij een van de stalletjes naast de Gele Rivier en ons nadien te goed doen aan weer eens een heerlijk Chinees buffet.

Dinsdag 21 september Bus Yongjing/Huanzhong (Ta-er klooster)

Een goede nachtrust heeft me deugd gedaan en vooral fit gemaakt voor de lange busrit die ons weer te wachten staat. We volgen de Gele Rivier stroomopwaarts, bereiken de provincie Qinghai (3^e provincie die we aandoen) en komen geleidelijk aan op grotere hoogte, wat we duidelijk voelen aan de frissere temperatuur. De weg is er slecht aan toe, vlakbij wordt een nieuwe "highway" aangelegd . En dit is duidelijk niet het enige dat gebouwd wordt, want de hele rit (zo'n 7 uur busrit) rijden we als 't ware door één grote bouwwerf en industrieterrein. Een triestig uitzicht, want alles oogt onafgewerkt en vuil. Dit is één van China's armste provincies, maar de vooruitgang staat ook hier niet stil. China beweegt, dit is duidelijk. Na een stop in Xining, de hoofdstad van deze provincie, zetten we verder koers naar het **Ta-er klooster**, één van de grote lamakloosters van de school van de Geelkappen. De stichter van deze school, Tsong Khapa, werd hier in de 14e E geboren. De ligging van dit klooster is zeker niet spectaculair, maar de afzonderlijke gebouwen, tempels en stupa's (chörtens) zijn prachtig en geven een mooi idee van de Tibetaans-boeddhistische kunst. Hier wonen, werken en mediteren de lama's. Het is fascinerend om even binnen te mogen in de eetzaal, de

overige vertrekken of in de ruimtes waar de vele boeddhistische boeken gedrukt worden.

Veel buitenlandse toeristen zien we niet maar wel veel pelgrims met Tibetaanse trekken, die mediteren bij de verschillende boeddhabeelden, yakboterkaarsen branden, offers neerleggen of de vele gebedsmolens laten draaien. Het zacht gezang, bijna als een "gezoem" van Tibetaanse teksten maakt de sfeer compleet. Het is hier ongelofelijk kleurrijk : het houtsnijwerk, de Tibetaanse vlaggen en alle versiering. Rondom het klooster in het stadje Huanzhong, is het ook weer een smeltkroes van verschillende types mensen: de Han-Chinezen, de Tibetanen, soms in originele klederdracht en de Hoi-Chinezen met hun witte hoofddekseis (mannen) of zwarte moslimsjaals (vrouwen).

Gezien het stadje er nogal vuil bijligt en de temperatuur toch aanzienlijk daalt eenmaal de zon achter de heuvels verdwijnt, beslissen we in het hotel te eten. Het wordt de duurste en in feite minst lekkere maaltijd van de laatste dagen, maar dat betekent dat we nog maar 2,5€ de man kwijt zijn!

Woensdag 22 september Bus Huanzhong/Xiahe

De temperatuur vannacht was zo laag (rond het vriespunt), zeker in vergelijking met de hitte van de woestijn, dat iedereen er vanmorgen uitziet als uitgedost voor een winterexpeditie. Maar het blijft inderdaad nog lang fris hoewel het een zonnige dag gaat worden. Kort na 7.00u maken we reeds onze eerste busstop voor een foto van de opkomende zon boven de Gele Rivier. We rijden in zuidelijke richting en verlaten stilletjes aan de meer geïndustrialiseerde gebieden. Het landschap wordt groener en al gauw krijgen we eindelijk het gevoel een stukje authentiek China te mogen ontdekken. De vele graanvelden, het koren dat samengebonden wordt, de prachtig glooiende heuvels met de kleuren van een lappendeken zijn pastorale taferelen. Eindelijk een romantisch kantje aan China. We blijven de ganse dag op hoogtes tussen 2500 en 3000 m en genieten telkens weer bij elke pas van de gevarieerdheid van zichten. We vrezen wel dat onze chauffeur het op z'n heupen krijgt als we keer op keer vragen om te stoppen om even te genieten of wat foto's te maken, hoewel ikzelf nog tientallen keren op m'n honger blijf zitten en prachtige taferelen voor m'n lens verloren zie gaan. Zit het in de Chinese cultuur om z'n ergernis niet te tonen of ziet hij wel in dat dit voor ons meer dan de moeite waard is. We houden het bij de tweede versie. Rotsformaties, een canyon, zachte groene glooiingen en finaal de Ganja graslanden : het is een reis in één dag. We doorkruisen eerst dorpjes van de moslim Hoi-Chinezen, maar dan ook Tibetaans boeddhistische plaatsen. Wonderlijk mooi om de

Tibetanen bezig te zien in hun dagelijkse activiteiten : het vlas en graan wordt gedroogd, gezeefd en gedorst op de weg (door overrijdend verkeer). Alle huizen zijn in leem opgetrokken ; een lemen muur met een kleurrijke houten poort rondom een binnenplaats waarachter zich de woonvertrekken bevinden. Maar zij die de yaks hoeden, wonen in yurts rondom het dorp of verder op de berghellingen. De gastvrijheid van deze Tibetanen is groot en bij één van de yurts , bewoond door een Tibetaanse vrouw met dochter, krijgen we zomaar een kom yak-yoghurt aangeboden : redelijk zuur, maar heel lekker en Gerard, die tot dan darmklachten had, zal verlost zijn van de problemen. Hoe idyllisch dit ook is in onze ogen, het leven in de bergen moet hard zijn. We zien oude vrouwtjes die immense bossen takken of zakken graan transporteren, of uren voorovergebogen in de velden werken. Daarbij is het klimaat ruw, van warme zomers met koude nachten tot bitterkoude winters.

De monniken in de school van de Geelkappen kruisen voortdurend onze weg. Velen zitten per twee op een brommer, de boeddhistische "Hell's Angels" of "Geelmotorkappen", zoals we ze hadden omgedoopt.

We naderen tegen de avond Xiahe, het pelgrimsstadje met het op één na belangrijkste Tibetaans boeddhistische klooster, na de Potala in Lhasa (Tibet). Maar dit is voor morgen, nu eerst een goede nachtrust in het Overseas Tibetan Hotel, hetzelfde hotel waar Marc Helsen overnachtte tijdens z'n trip langsheen de Zijderoute. Ik herinner me z'n verhalen over dit hotel en de hotelbaas met "roots" in Tibet maar al te goed, maar zal terug thuis toch weer eens in zijn boek "De Groote Zijderoute" gaan neuzen.

Donderdag 23 september Xiahe (Labrangklooster)

Blij dat we vandaag de bus niet in moeten, maar dat betekent niet dat we niet vroeg uit de veren zijn. Om 6.00u zijn reeds te voet op weg naar het Labrangklooster (Labrangsi) om er de eerste rituelen van de monniken mee te maken. Het is enig zoekwerk om de juiste tempel te vinden en binnen te mogen, maar tenslotte zitten we stil gehurkt achteraan in één van de tempels te kijken en te luisteren naar de "klaagzangen" van de lama's, die afwisselend wat drinken en eten en zingend rond het centrale boeddhabeeld circuleren en zich regelmatig plat op de grond werpen. Dit is trouwens ook één van de rituelen van de talrijke pelgrims, vooral oudere Tibetanen, buiten de tempel : ze stappen rond de tempel , draaien aan de gebedsmolens (versierde holle buizen waar een gebed of mantra op staat ; het draaien van de molen vervangt het opzeggen van het gebed) of gooien zich telkens weer op de grond

aan de ingang van de tempel. Alles is voor ons toch zeer mysterieus. We horen de monniken die op de lange hoorns blazen of die met veel ritueel de gong laten weergalmen vanaf het dak van de tempel. En toch...ook hier staat de tijd niet stil, want tijdens al deze rituelen kan er plots een GSM-gerinkel weerklinken waarna één van de monniken z'n GSM vanonder zijn pij haalt. Of sterker nog, nadat je een foto van een monnik genomen hebt, haalt hij een GSM met ingebouwd digitaal toestel tevoorschijn om jou op foto te vereeuwigen.

Het Tibetaans boeddhisme is een totaal aparte strekking van het boeddhisme, zowel in de leer als in de rituelen en bevat exotische en wonderbaarlijke beelden. Er schuilen in het Tibetaans boeddhisme nog elementen van de veel oudere Bön religie, een inheemse sjamanistische godsdienst waar gebedsgenezing en het verrichten van wonderen deel van uitmaken. Het Labrangklooster is een groot complex van tempels en gebouwen in de heel typische bouwstijl, die we ook teruggevonden hebben in het Ta-erklooster. Er wonen hier ongeveer 2000 monniken die zich verdiepen in de kunst van het boeddhisme, de godsdienstfilosofie, de astrologie en andere esoterische disciplines.

Overall hangt de geur van yakboter (yakboterbeelden en -offers) en schijnt de warme gloed van duizenden kaarsen die boeddhabeelden, heilige teksten, biddende monniken, kleurrijke gebedsvlaggen of andere versieringen verlichten.

Jammer dat de zon niet schijnt. 's Namiddags krijgen we zelfs wat regen.

Als het opnieuw wat droger wordt, stappen we de pelgrimsweg rond het stadje af, waar vele gelovigen voorbij schuifelen terwijl ze plichtsbewust aan de meer dan 1100 gebedsmolens draaien.

Het was weer een lange dag en na een lichte verfrissing, eten we in het Everest Café (resto van het hotel) en sluiten we de avond weer af met een borrel (voor mij een chokotoff.....heerlijk die chocolade zo ver van België) en een babbel bij Tom en Carine.

Vrijdag 24 september Bus Xiahe/Langmusi - Langmusi

Samen met de regen ook nog met een slecht humeur uit bed gestapt. Het betert er zeker niet op als de buschauffeur een uur te laat arriveert, omdat hij zozegd de motor 45 min. moest laten warmdraaien.

Onderweg betert het weer ook niet. Na een tijdje krijgen we zelfs sneeuw en hebben we het koud in de bus. In een mum van tijd verandert het landschap in een wit tapijt. Prachtig die berghellingen met de yaks en de nomadententen in de sneeuw. Dit laat ons even voelen hoe 't hier in de winter is, met veel sneeuw en temperaturen van - 20°C.. De vijf-uur-durende busrit brengt

ons vandaag van Xiahe (+-3000m) tot Langmusi (+-3300m). Dit is echt Tibetaans land en volgens sommigen zelfs nog authentieker dan Tibet zelf. In Langmusi (Daiganglamo in het Tibetaans) is de tijd toch even blijven stilstaan en voel je hoe bar het leven hier kan zijn. Het is er vuil, er is hier geen echte riolering en alle afval wordt er in de goot gegooid waarlangs het water vanuit de bergen stroomt. De mensen zijn ruw en lopen warm uitgedost rond in hun Tibetaanse kleren. Maar toch begint men ook hier wat meer te bouwen, de Chinese regering laat geen stukje China onaangeroerd en de vraag is hoelang Langmusi nog zoals het er nu uitziet zal blijven.

De zoon van Carla was hier dag op dag drie jaar geleden geweest en we zoeken hetzelfde restaurantje op (Leisha's restaurant) om een foto te gaan afgeven. Leisha is een prachtige Tibetaanse vrouw die samen met haar man, die moslim is, dit zaakje runt. Een centrale kachel, waar de soep en de thee staat te koken, verwarmt de plaats en blakert alle muren en het plafond zwart. In de ene hoek wordt er gekookt en in één grote fauteuil aan de andere kant zitten we gezellig onze noedelsoep, fried rice of yak-spaghetti te eten en natuurlijk de typische 8-schatten thee te drinken. Ook hier, in deze mooie natuuumgeving, staat een prachtig Tibetaans klooster, dat we met een lokale gids bezoeken. We leren altijd maar meer bij over de verschillende boeddha's en de talrijke symbolen van de mystieke godsdienst. Ook hier overal afbeeldingen van de Dalai Lama en de Panchen Lama (de Dalai Lama is erkend als hoofd van de lama's in Tibet, heeft regeringsmacht en religieuze macht, maar wordt niet erkend door Peking, terwijl de Panchen Lama enkel religieuze macht heeft en erkend wordt door Peking. Om alles nog wat complexer te maken zijn er 2 Panchen Lama's ; diegene gekozen door de Dalai Lama zelf en diegene aangesteld door Peking. Het is een mysterie waar de Tibetaanse Panchen Lama is...in ieder geval, in elke versie die je hoort, voel je de politieke conflicten tussen de Chinezen en de Tibetanen.). Mij intrigeert vooral de oneindige hoeveelheid boeken met de sutra's en mantra's in de tempels, elk apart ingepakt in een kleurrijk doek en gedecoreerd met stukjes stof. We vragen een lokale monnik één van de boeken te openen en een stukje Tibetaans gebed vult zachtjes de ruimte.

De lokale gids neemt ons mee de omringende bergen in naar een plaats waar de boeddhistische "skyburial" wordt uitgevoerd. Dit is een begrafenisritueel, waarbij het lijk door een Tomden (speciaal aangestelde monnik) in stukken wordt gesneden en overgelaten wordt aan de hongerige gieren. In onze ogen lijkt dit wreed, maar zowel religieus als praktisch is dit een eerlijke oplossing : de ziel heeft het lichaam, dat enkel een omhulsel is, al verlaten, het barre weer laat niet toe om in de grond te graven en op deze hoogte is er gebrek aan brandhout om te cremen. De plaats staat vol gebedsvlaggetjes en de wind neemt de gebeden mee naar het heelal. We zijn allen onder de indruk ;

hier word je weer eens geconfronteerd met de eindigheid van het leven, zeker in deze mooie omgeving waarvan de kleuren continu veranderen als de lage namiddagzon af en toe door de wolken schijnt.

Wanneer we terug afgedaald zijn en weer bij het klooster staan, houden de monniken juist een debat, noem het een gespreksoefening waar de kennis van de Tibetaanse teksten wordt bijgeschaafd.

Het moment is rijp om ook eens de Tibetaanse keuken te proeven en in een sfeervol restaurantje krijgen we yakkaas, tsampa (een soort pap met yakboter), een rijstdessert met yakmelk en enkele yakvleesgerechten. Gelukkig hebben we ook enkele Chinese gerechten besteld, want echt lekker is dit yak-gedoe niet en de geur is dezelfde als de mufte geur van al die tempels.

We hebben de lokale gids mee uitgenodigd aan tafel en zijn verhaal fascineert me. Deze jongeman, met een ruime algemene kennis, die 4 talen spreekt (Chinees, Tibetaans, Hindu en Engels) en nu als reisgids zijn kost verdient, wil, eenmaal getrouwd, terug Tibetaanse nomade (ook Drokpa genoemd) worden zoals z'n ouders, en met een kudde yaks dat harde bestaan leiden! Vrijheid en de natuur. Gewoon prachtig! Wij, westerlingen, houden het daar in de bergen geen week uit.

Na mijn douche, waarbij niet alleen ikzelf gewassen wordt, maar ook gans de badkamer en de gang (ah! wat een sanitair in China) kruip ik wat geïrriteerd het koude bed in.

Zaterdag 25 september Bus Langmusi/Songpan

Wat het Tibetaanse nomadenleven echt betekent, zien we vandaag tijdens onze lange busrit naar Songpan. De eerste 90 km is zeer slechte niet geasfalteerde weg, met gaten en bulten en vooral heel veel plassen en modder. Af en toe houden we ons hart vast en hopen hier niet vast te lopen, maar de chauffeur weet van wanten en geeft niet snel op. We doen dan ook zo'n vijf uur (7.00u - 12.00u) over dit stukje. Gelukkig is de omgeving fenomenaal mooi : wijdse graslanden, kudden yaks en schapen, nomaden te paard en hier en daar de zwarte of witte tenten. Het heeft iets puurs. Ik waan me af en toe in Argentinië, met dan wel kuddes guanaco's eerder dan kuddes yaks. Maar ook hier zijn er weer werkzaamheden ...een grote asfaltbaan zal hier binnenkort de noord-zuid verbinding vergemakkelijken. Binnen enkele jaren ziet het er hier waarschijnlijk al totaal anders uit. Geleidelijk aan rijden we weer de bergen in (gelukkig op betere weg nu), de graslanden krijgen als 't ware glooiingen...een prachtig kader voor de Tibetaanse nomaden. Even paniek, maar dan toch ook gegniffel en plezier, als we een vijftal minuten na een fotostop beseffen dat Gerard niet in de bus zit. Gewoonweg vergeten! De buschauffeur is duidelijk razend als hij z'n bus moet proberen draaien op de smalle weg...maar daar is Gerard al, zwaaiend vanuit een

toerijgend busje. Onze straf...geen fotostops meer : daar gaan weer m'n mooie souvenirs!

Iedereen was gewaarschuwd voor koude temperaturen, maar met de zon die af en toe door de wolken brandt, valt dit nog mee en zo zitten we 's middags te picknicken terwijl verschillende onder ons zitten te zweten in hun isothermisch ondergoed!

We bereiken hoogtes tot 3900m en mijn onvermijdelijke "3500 m-grens-barstende-hoofdpijn" slaat weer toe zodat ik uitgeput na 13 uur bus eindelijk **Songpan** bereik. Veel appreciatie kan ik niet meer opbrengen voor dit stadje, als we 's avonds naar een restaurant stappen. Hoewel het allemaal proper lijkt, zeker in vergelijking met wat we tot nu toe gezien hebben, komt het me ook zeer artificieel over, met veel straatverlichting (als de Belg geboren is met een baksteen in z'n maag, dan is de Chinees zeker geboren met een gloeilamp in z'n maag) en allemaal winkeltjes en decoratie speciaal voor de toeristen.

'k Ben heel blij rond 22.30u in bed te liggen en hoop dat het zandmannetje niet alleen snel m'n ogen sluit, maar ook mijn hoofdpijn wegneemt.

Zondag 26 september

Bus Songpan/Chengdu

Het zandmannetje is geweest....ik voel me een stuk beter en kan er weer tegen. Het stadje **Songpan** valt ook beter mee nu we alles bij daglicht kunnen aanschouwen. De felle neonlichten van de toeristische hoofdstraat zijn gedoofd en ons oog valt op de rest van de oude stad met de typische houten woningen en bruggetjes. Leisha (zie gisteren) blijft ons achtervolgen want haar zuster heeft hier ook een restaurantje en we proberen als ontbijt de "applepie" en "pancakes". Ze zal toch even het receptje van haar zuster moeten vragen...

We zijn allen weer klaar voor de zeer lange busrit van vandaag. Het gebrom van de motor, het schudden en schokken op de slechte zetels begint ons wel in de kleren te zitten. De graslanden van gisteren zijn nu achter de rug en we blijven in de bergen, maar alles is hoger, ruwer en groener met meer bomen en struiken. Hier leven de Tibetanen en Chinezen in aparte huizen van hout en natuursteen, heel anders dan de lemen huizen en nomadententen van de laatste dagen. We volgen de ganse dag de Min rivier en als ik het klotsende water zie en de vele lange planken-hangbruggen die de enige verbinding zijn tussen de twee bergkammen over lange afstand, dan denk ik terug aan de trekking in Pakistan, en voel ik zelfs de duizeling die me te pakken kreeg als ik de kolkende stroom onder me tussen de planken zag voorbijrazen.

Stilaan komen we in een gebied waar meer economische activiteit zichtbaar is : elektriciteitscentrales, mijnen, fabrieken...totdat we in een omgeving belanden waar alles grauw is ; de grauwe modderige weg, de grauwe begroeiing langs de weg, grauwe huizen

en vuile industriegebouwen, vaak verwaarloosd, en zelfs grauwe lucht. Het is er zo triestig dat ik me afvraag hoe je hier kunt wonen. Ramp , o ramp, in deze omgeving belanden we in een monsterfile (door werkzaamheden aan de weg) waar we zo'n 4,5 uur zo goed als stilstaan en de slechte gassen van tientallen oude vrachtwagens onze bus binnenwaaien. Om de tijd te verdrijven, telkens als de buschauffeur de motor stillegt, wordt er voorgelezen uit het fantastische boekje "Balzac en het Chinese naaistertje". Ik ben zo in de ban van het verhaal dat ik het zelfs jammer vind als de bus tenslotte toch kan verder rijden. Na meer dan 12 uur rijden voor een luttele 340 km, bereiken we uiteindelijk Chengdu. Op die manier zijn we beland in onze 4e provincie, namelijk Sichuan, gekend voor z'n uitstekende (zij het zeer pikante) keuken en zijn reuzenpandabeer, één van de laatste plaatsen waar deze delicate zwartwitte dieren nog voorkomen. Het contrast van deze immense stad met de weinig ontwikkelde situatie nog geen 100 km ervoor, choqueert me en ik zou deze verkeersaders, met duizenden toeterende auto's en vrachtwagens, geflankeerd door grote bedrijfsgebouwen, onmiddellijk weer willen ruilen voor de groene graslanden en de Tibetaanse vriendelijkheid. Ik ben de westerse beschaving weer binnengestapt, al kijken me alleen Chinese ogen aan en verta ik geen woord van wat er rondom me verteld wordt. Ondanks het late uur, vinden we nog een vlijtige Chinees die z'n restaurant voor ons wil "her"openen. Maar keuze hebben we niet en we krijgen er de "hot pot", een soort Mongoolse fondue. Alain staat in vuur en vlam, want hij heeft gekozen voor de "pikante" pot. Ikzelf vind die "bouillon" pot al pikant genoeg maar geleidelijk vergaat me de goesting als ik telkens die viskop boven zie komen wanneer ik een paar groenten uit de bouillon wil vissen. Er wordt volop geblust met bier en rijst en wij lachen met de Chinezen die met ons staan te lachen en zo heeft iedereen plezier. Niemand vindt het erg om snel na die "speciale" maaltijd z'n toch luxueuze kamer op te zoeken, voor een heerlijke nacht in deze nieuwe wereld.

Maandag 27 september Chengdu

Wij zijn het niet meer gewoon...maar we kunnen de sandalen weer aantrekken. Chengdu ligt slechts op 500 m hoogte en hier heerst een vochtig en warm klimaat. We merken het onmiddellijk als we wakker worden en de regen zien vallen tegen onze vensters. Een deel van de groep gaat de stad wat verkennen terwijl de anderen hun gedachten op "shoppen" gezet hebben.

Vlakbij ons hotel ligt de Wuhou tempel, een monument van de periode van de Drie Rijken, echter op zich niet zoveel zaaks. Het complex ligt wel in een mooi park en we genieten gewoon even om wat rustig rond te slenteren. Het bijhorend museum is dan weer wel de moeite waard, met al z'n voorwerpen, kledij, muziekinstrumenten,.. uit de tijd van de Drie Rijken (220 n Chr. - 265 n Chr.).

Als we wat noorderlijker stappen, over de rivier Jin, die de stad doorkruist, passeren we de universiteitscampus (Amerikaanse stijl wat sportfaciliteiten betreft), en komen we aan in het Qingyang-paleis of de "Tempel van de Groene Geit", een belangrijke taoïstische tempel met overal het typische taoïstische plan van het achthoekige paviljoen, een afspiegeling van de acht trigrammen van de taoïstische filosofie. Ik vind de taoïstische beelden (o.a. Laotze, stichter van het taoïsme) niet mooi, maar dat heeft natuurlijk ook te maken met mijn gebrek aan kennis met betrekking tot deze filosofie. Veel verder dan yin & yang geraak ik niet.

Chengdu was lang beroemd om de dampende theehuizen (chadian), die tijdens de Culturele Revolutie het deksel op de neus kregen en werden gesloten. Nu zijn een aantal onder hen weer open en het geeft een uitstekende kijk op het Chinese sociale leven : de bezoekers, achteruitleunend in bamboestoelen, ontmoeten er hun vrienden, lezen er de krant, kaarten er of discussiëren onder elkaar. Toch plaatsen we ons niet middenin deze Chinese drukte, maar wel wat verderop in een vegetarisch restaurant waar we ontdekken dat alles "echt" vegetarisch is, tot zelfs de onwaarschijnlijk echt ogende vakensribbetjes en kip!. Alles is fenomenaal gedecoreerd en belangrijker nog, heel lekker.

Als laatste puntje op de drukke bezoekingenda vandaag ('t is zo stilletjes aan genoeg geweest), doen we het mausoleum van keizer Wang Jian (legeraanvoerder 10^e E) aan. Vooral de prachtige decoratie (stenen beelden) van muzikanten en dansers op de graftombe zijn te bewonderen.

De avond verloopt rustig en we vinden weer onze vertrouwde Chinese keuken terug (na die hot-pot toestanden). Al moeten Carine en Lut het ganse restaurant doorstappen om bij elke tafel de gerechten aan te duiden gezien het Engels echt nog niet in China ingeburgerd is. Je vindt gewoonweg geen Engelstalige menukaarten en er iets van begrijpen doen ze ook niet, al knikken ze constant van ja en zeggen ze telkens weer OK..

Dinsdag 28 september Chengdu (Qingcheng Hou shan (taoïstische berg))

Ergens vind ik het zeer jammer dat we 4 dagen in Chengdu verblijven...wat was ik liever wat langer in Songpan gebleven voor een trektocht te paard door de graslanden, of sneller vertrokken om het terracottaleger te Xian te zien. Maar ja, dit zijn nu eenmaal de beperkingen van een georganiseerde groepsreis. Waar we met zijn tweetjes meestal snel en flexibel ingaan op situaties die zich op reis voordoen, kun je nu niet zomaar beslissen ergens anders heen te trekken. Toch proberen we Xian vandaag met vlucht heen en terug in te laten, maar het is te nipt....een vertraging met 't vliegtuig zou meer dan wat roet in 't eten kunnen gooien. We sluiten ons dus weer aan bij de groep en gaan vandaag op de meer "sportieve" toer. 64 km ten westen van Chengdu ligt de taoïstische berg Qingchengshan. De klim loopt langs naaldbomen, poelen, koele beekjes en tempels. Alain zet een extra versnelling in en ik volg, zoals altijd, braaf m'n ventje. We rusten pas uit als we zo goed als boven bij de laatste tempel zijn. Deze ligt jammer genoeg niet op de kam zelf. Langs een ietwat geïmproviseerd pad proberen we uiteindelijk dan toch om de kam te bereiken, maar modder en slijk en het daarbijhorende slipgevaar, doen ons weer afzakken naar de tempel, waar we wachten op de rest van de groep.

De taoïstische tempels vind ik veel minder mooi dan de boeddhistische en hun kunst veel kitscheriger. Jammer dat de rust continu verstoord wordt door Chinees (denk ik toch) religieus gezang door de luidsprekers, waarschijnlijk ter gelegenheid van de volle maan en het midherfstfeest dat vandaag plaatsvindt...ofwel houden de Chinezen altijd van al die herrie. De afdaling, langs een andere weg, is voor de meesten veel zwaarder en langer dan verwacht, maar ook weer prachtig. Meer dan een uur over tijd bereiken we de bus, maar Winnie is goed gehumeurd en blijkt geen ergernis te tonen! Marie-Anne was eventjes in paniek en belde om de weg te vragen, doch weldra zien we haar de bus opstappen en doet ze haar relaas, met de uitspraak van de dag : "met die Chinezen kun je toch echt niet klappen". Even de douche in, al dat stapzweet van ons afspoelen, alvorens een "chique bedoening" binnen te stappen voor een weeral (jawel) heerlijk Chinees buffet. We reserveren voor morgen, het zou tof zijn om hier met de ganse groep te komen.

Woensdag 29 september Chengdu - Dazu (Baodingshan en Beishan)

Gezien Chengdu zelf niet zoveel te bieden heeft, organiseren we vandaag een uitstap (verdorie, weer de bus in voor in totaal zo'n 9 à 10 uur) naar Dazu, waar een aantal plaatsen met prachtige reliëfs en grotten met beelden te bezichtigen zijn. De Baodingshan-site (vertaling "edele top") ligt zo'n 10 km van Dazu

en kan prat gaan op in totaal zo'n 10 000 figuren, een gigantisch project dat tijdens de Song-dynastie (+- 1100 - 1200) door één monnik begonnen werd. Tussen de boeddhistische beelden, zijn ook taoïstische en confucianistische taferelen te zien. Om wat wegwijs te raken en de betekenis van al die verhalen te begrijpen, hebben we een Engelstalige gids ingehuurd. Maar het "Chengels" dat hij spreekt, brengt ons echt niet veel verder. Hij draait z'n mond en rolt z'n tong in alle richtingen, maar verder dan hier en daar een woord komen we niet. Tenslotte vertelt hij het verhaal aan Winnie in 't Chinees, die dan haar toch beter verstaanbaar Engels bovenhaalt. Veel afbeeldingen zijn zeer herkenbaar menselijk, en veel minder goddelijk of mysterieus dan bijvoorbeeld bij de Mogao-grotten die ook dateren uit een vroegere periode. De Beishan-site, vlakbij Dazu, is iets minder impressionant, maar het is wel aangenaam om die lange rotswand in alle stilte (hier is echt geen volk!) te bewonderen zonder teveel in detail te gaan. Een zekere "beeldenverzadiging" doet bij mij stilletjes z'n intrede.....

De ganse dag is het wat mistig en grijs gebleven en de zwart getinte ruiten in de bus maken de terugrit dan ook niet aangenaam (de avond lijkt al gevallen). Echter, eenmaal terug in Chengdu, doen we ons alweer tegoed aan de Chinese gerechten in het restaurant van gisteren!

Donderdag 30 september Chengdu (Pandareservaat) - Vliegtuig Chengdu/Beijing

Vandaag is toch ook wel weer speciaal....zeker voor Alain. Rond 7.15u zijn we al onderweg naar het "Onderzoekscentrum voor de voortplanting van de reuzepanda" samen met Tom en Carine. De reuzepanda komt enkel nog in 't wild in China voor (o.a. in de provincie Sichuan). Zijn leefmilieu wordt steeds beperkter en deze prachtige dieren krijgen het steeds moeilijker om te overleven. Hun aantal in het wild wordt geschat op 1600 exemplaren. Het initiatief om panda's in dit centrum te kweken is zeker te bewonderen en in het totaal leven hier in een mooie verzorgde omgeving, zo'n 44 panda's, van de minuscule baby panda's tot enkele majestueuze oudere panda's. Het vroege opstaan wordt beloond want ze zijn hun dagelijkse portie bamboe aan het verorberen (echt specialisten in het kraken, pellen en eten van deze unieke voeding). We zien ze dus in volle actie, want de rest van de dag wordt er verteerd en geslapen. De baby panda's zijn om te stelen en ook om te lachen, met hun akrobatentoeren op enkele boomstammen en hun speels karakter. Bijna krijgen we het aan de stok met één van de bewakers, die ons ervan verdenkt (terecht maar hij kan 't niet bewijzen....dankzij de medewerking van de panda) dat we een grote verse tak bamboe afgekraakt hebben en één

van de reuzepanda's een lekker toetje bezorgd hebben. Naast de reuzepanda leven hier ook een aantal rode panda's en zowel Alain, als Carine laten zich verleiden om -mits een kleine betaling- even die zachte vachtjes op hun schoot te voelen met lekkere appelstukjes als lokaas. Een wandeling door het park, met nog een aantal specifieke vogels, zoals de pauw en de zwarthalskraanvogel, brengt ons wat rust temidden van deze drukke stad.

Voor de derde keer op rij eten we in 't zelfde restaurant, gewoon omdat 't zo lekker is en daarna gaan Alain en ik een beetje shoppen (thee, Tibetaanse souvenirs, ..) en zetten we ons ook even bij bij een typisch theeritueel in één van de theehuizen samen met Carla, Heidi en Marie-Anne.

We hebben geluk, want onze treinreis naar Peking werd vervangen door een vliegtuigreis en om 22.00 u 's avonds (met twee uur vertraging) stijgt het vliegtuig op vanuit Chengdu. Vermoeid tuimelen we om bijna 2.00u 's morgens in bed in deze enorme stad met z'n 16 miljoen inwoners.

Vrijdag 1 oktober Peking (Lamatempel, Confucius tempel, hutongs)

Peking....Beijing.....trotse hoofdstad, het middelpunt en de zetel van de macht in China. Van hier uit wordt alles beslist en bedisseld voor het grote Middelste Rijk. Eén ding is duidelijk : Peking is gestart aan een inhaalrace en is als een op hol geslagen paard dat niet meer te stoppen is. En misschien is het juist dat wat ons minder aantrekt ; je krijgt de indruk dat de Han-Chinezen enkel leven om vooruit te komen en andere waarden, zoals respect voor het leven en milieu, volledig in de wind slaan. Van communisme naar kapitalisme? Te abrupt? Te radicaal? Zijn dit de naweën van de Culturele Revolutie? En toch wordt het communisme vandaag volop gevierd : 1 oktober, nationale feestdag. Het krioelt hier van de Han-Chinezen (een mierennest is er niets tegen), overal rode vlaggetjes, muziek en parades.

We geraken dan ook maar heel moeizaam door het verkeer (grote verkeersaders zijn afgesloten). Met de taxi rijden we tot aan de fietsenverhuur, vanwaar we de stad op twee wielen gaan verkennen. Wat me hier onmiddellijk opvalt is de vreemde combinatie van het eenvoudige Chinese straatleven (alsof de tijd is blijven stilstaan) van straatstalletjes, eenvoudige, eerder verwaarloosde woningen (de zogenaamde hutongs) en de moderne stad, winkelcentra en wolkenkrabbers...verweven in elkaar en toch zo contrasterend. Carla, Marie-Anne en Heidi gaan ons morgen verlaten, dus is ons programma wat aangepast aan de wensen van deze 3 "gratiën". Het huis van Prins Gong (de vader van de laatste keizer) doen we eerst aan. Daar waar deze woning, met elegante binnenplaatsen,

omringd door rotspartijen, muren en tuinen, normaal rustgevend had moeten zijn, worden we er vandaag opgejaagd door een horde Chinezen, die er op deze nationale feestdag van genieten om deze "scenic spot area" ook eens te bezoeken. De korte theeceremonie met wat spektakel is daarentegen wel origineel.

De lama-tempel is één van de grootste boeddhistische tempelcomplexen van China maar kan voor ons zeker nog niet tippen aan het Labrang-klooster of het Ta'erklooster. Initieel was dit complex een paleis dat in 1744 in een tempel veranderd werd. Het is gelegen langs de oude noordelijke muur van de Mongoolse stad. Ofschoon het de tempel van de Eeuwige Vrede heet, had deze lamatempel vroeger een sinistere reputatie, vanwege de bonte mengeling van lamaïsme, boeddhisme en sjamanisme (zelfs het mensenoffer werd er uitgevoerd, zegt men). Naast de hutong tegenover de ingang van de lamatempel, ligt de Confucius tempel. Dit complex, wel stoffig en verwaarloosd, doet denken aan een verdwijnend tijdperk of een vergeten boek, maar desondanks toch een aangename enclave met oude cipressen, zuilen en stenen met inscripties. Al is het nog redelijk vroeg (+- 16.30u) toch gaan we een stukje samen eten. We sluiten er een deel van de reis af met een dankwoordje voor de gids, want morgen zijn de 3 gratiën ribbedebie.

Chinese cultuur op de boterham vanavond.....iedereen is benieuwd naar die beroemde Peking Opera!. Al is de kostumering en vooral de grimering prachtig en verzorgd, de muziek en de zang klinken toch vreemd in onze Europese oren. Iedereen is blij dat eens meegemaakt te hebben, maar nog blijer dat het maar anderhalf uur duurde.

We drinken er nog eentje op onze kamer (Chinese brandy) en eten nog wat snoepjes en koekjes (aangeboden door de 3 gratiën). Je zou haast nog geloven dat we met al deze leute blij zijn dat een deel van de groep vertrekt, maar niets is minder waar !! Toen waren ze nog met 10....

Zaterdag 2 oktober Peking (Tiananmenplein, Verboden Stad)

Peking heeft me gisteren nog niet echt kunnen impressionerendus vandaag eerst naar één van de grote trekpleisters : het Tiananmenplein. Wat zeker impressioneert hier zijn het aantal Chinezen. 't Ziet er donkergeel van 't volk! Na de officiële feestdag van gisteren, heeft zowat iedereen in China een week verlof en dat zullen we zien, voelen en horen! Het plein is overweldigend, een kolossale uiting van de macht van de staat en duidelijk de ziel van China. Iedereen drumt met rode vlaggetjes in de hand en petjes op, naar de poort van de Hemelse Vrede,

richting Verboden Stad. Een "waterval aan mensen" wordt opgezogen in de twee gaten die je onder de grond, de drukke boulevard laten oversteken. Ik sta wel even stil en denk aan wat dit plein aan geschiedenis met zich meedraagt : het uitroepen van de Volksrepubliek China door Mao (1 oktober 1949), het decor van de aftrap van de Culturele Revolutie, de rouwplechtigheid van de premier Zhou Enlai (dankzij hem bleef heel wat gespaard tijdens de Culturele Revolutie), het bloedig neerdrukken van de studentenopstand in 1989.....En nu nog leeft de Mao-cultus : naast de grote afbeelding op de poort van de Hemelse Vrede, kun je overal Mao-horloges (waar Mao je letterlijk toewuift op het ritme van de seconden), Mao-posters, Mao's Rode boekje en andere prularia kopen.

Als meegezogen door de massa, schrijden we verder onder de poort van de Hemelse Vrede en via de muur rond de Verboden Stad begeven we ons naar de oostelijk ingang. Het is zeker een uur aanschuiven voor een ticket...de Verboden Stad is zeker niet verboden en half Peking had vandaag blijkbaar hetzelfde idee. Dan maar eerst een stukje gaan eten en we zien wel of de drukte wat luwt. De vermoeidheid laat zich voelen en de anderen besluiten wat te gaan rusten in het hotel, terwijl Alain en ikzelf toch het bezoek wagen . Vooral het feit dat dit complex heel groot is, zo'n 32 ha, en zijn keizerlijke geschiedenis, maken het tot een niet te missen schat van China. Het was de pied-à-terre voor de keizers van de Ming- en Qindynastieën, het hart van China, de bron van waaruit de keizerlijke bevelen uitgingen tot in de verste uithoeken van het land. Het complex is niet één groot statig gebouw, zoals naar westerse gewoonte, maar een reeks zalen en gebouwen die door doorgangen van elkaar gescheiden en met elkaar verbonden zijn, net zoals in een stadje. Volgens de legende telt het complex in totaal 9999 vertrekken. Het paleis werd voornamelijk uit hout opgetrokken, dus er was constant brandgevaar en het brandde dan ook regelmatig af. Het hele labyrint werd bijna afgebroken tijdens de roes van de Culturele Revolutie, maar werd voor verwoesting behoed door premier Zhou Enlai. De paleizen zijn nooit hoog, de Chinese architectuur is eerder horizontaal. Het bleef lange tijd het hoogste gebouw van Peking. Rondom deze stad mocht niets hoger gebouwd worden. Dit deel van de stad was trouwens (zoals de naam het zegt), voor de gewone burger, verboden gebied. Vandaag de dag leven de Chinezen er zich echter uit en heb ik het iets moeilijker om in die drukte van jewelste te genieten en de dingen tot me te laten komen.

Wie van acrobatie houdt, komt in Peking ruimschoots aan zijn trekken. We gaan 's avonds allen naar een voorstelling waar slangenvrouwen, bordendraaiers (of hoe noem je zoiets), fietsers, mensen met diabolo's of linten, hun meest speciale nummers vertonen en of je het nu wilt of niet, je bent ècht wel onder de indruk. We pikken nog snel een ajuin- en vleesbroodje mee van één

van de talrijke straatstalletjes en spoelen dit door met een glaasje "brandy" op één van de kamers. We zetten er Mieke tevens in de bloempjes voor haar verjaardag (ja, in feite is het pas morgen, maar je hebt, zoals Lut het mooi verwoordt, de avond van de verjaardag naast de dag van de verjaardag).

Zondag 3 oktober Peking (Chinese Muur, Zomerpaleis)

Verjaren en op de Chinese Muur staan...wat kan een mens nog meer wensen. Maar niet alleen voor Mieke is het een speciale dag, bij iedereen roept de Chinese Muur ontzag op. Ik bewonder het kronkelende bouwwerk in de grillige bergen en geniet ervan, zeker als ik de massa (die met de kabelbaan naar boven komt) wat ontvlucht. Ik beklim een steil stuk muur (tot 780 m) en krijg een mooi uitzicht op de rustige omgeving. De muur was ooit 6530 km lang en als men met alle stenen die ooit gebruikt werden voor deze muur een nieuwe muur zou bouwen van 1 meter dik en 5 m hoog, dan kan men 12 keer rond de wereldbol. Alleen al de stenen gebruikt tijdens de Mingdynastie (belangrijkste periode voor de muur) brengen ons al eenmaal rond de wereld. Nu resten er nog enkele gerestaureerde en opgelapte delen van enkele kilometers ten noorden van Beijing. Er zijn 3 locaties, waarvan wij Mutianyu uitgekozen hadden (+- 90 km NO).

Na de lunch volgen we Winnie naar het Zomerpaleis, dat bestaat uit een losse verzameling keizerlijke tempels, paviljoenen en zalen in een park rond het uitgestrekte Kunming meer (12^e E). Ik kan me best voorstellen dat dit wonderland de keizerlijke familie memorabele zomers bezorgd heeft. Even rustig gaan zitten en van het uitzicht over het water genieten, zit er vandaag niet in. Ik probeer Winnie te volgen tussen de luidruchtige bezoekers en kan met moeite de mooie Chinese decoraties en schilderijen bekijken. Dit is ook de plaats waar de beruchte keizerin T'se-si (1835-1908, de keizerin weduwe of Oude Boeddha genaamd) haar intriges uitwerkte en het keizerlijk hof regeerde met ijzeren vuist. We varen zelfs over het meer met een bootje tot aan de Zeven Bogen Brug.....nu voel ik me wel echt een toerist. De zon zakt geleidelijk weg en we nemen rustig nog wat fotootjes vanop de brug, vooraleer we weer Winnie achterna hossen, recht naar de uitgang.

In Peking zijn en "Peking eend" eten....een must. Deze is overal te verkrijgen en is even populair als de Belgische frietjes bij ons. Met veel "kwak-kwak" wordt stilletjes aan duidelijk wat we wensen te eten. Daar komt het...4 fijngesneden gelakte eenden, die je oprolt in een soort pannekoekje met rauwe prei, komkommer en een sausje (sojasausje?). Tom en Carine likken er hun vingers van af... Winand en Mieke bedanken we nogmaals hartelijk voor de

invitatie en we kruipen moe van de lange dag ons bedje in . Kwak-kwak!

Maandag 4 oktober Peking (Tempel van de Hemel)

Laatste volledige dag in Peking.....tijd om te shoppen. We nemen een taxi naar de "flea market", een 3 verdiepingen hoog gebouw met honderden winkeltjes waar je alles vindt, van antiek en snuisterijen tot kleren en elektronica. Vele heel dure merken worden hier, perfect nagemaakt, verkocht... En voor je 't weet heb je je toch al weer 't één en 't ander laten aansmeren. Afdingen is voor mij nooit een prettige ervaring geweest, al zou je het als een spel moeten opvatten. Maar uiteindelijk ben ik toch wel tevreden met onze aankopen.

Als we met de taxi terugkomen in 't hotel, duwt Winand ons opnieuw in een taxi met als bestemming de Indiase ambassade, waar we uitgenodigd zijn door een kennis van hem. Eénmaal toegekomen voelen we echter aan dat de consul geen groep van 8 man verwacht had en vriendelijk trekken we ons terug en laten Winand en Mieke hun bezoekje en etentje afwerken.

Toen waren ze nog met 6.....weer de taxi in en naar de stad voor een lunch.

Toen waren ze nog met 4.....want wij twee verlaten Tom, Carine, Jules en Lut die de Verboden Stad nu gaan bezoeken. Te voet begeven we ons naar de Tempel van de Hemel. In dit tempelcomplex voerde de keizer (Mingdynastie) de belangrijkste ceremonieën en rituelen van het jaar uit. De gebedszaal waar gebeden werd voor een "overvloedige oogst", tevens het punt waar hemel en aarde samenkomen, is een toonbeeld van de Ming-architectuur. Ik hou vooral van de ronde structuren en het contrast tussen de terracottakleurige muren rond de tempel en het blauw van de vele dakpannen. Het is er ook veel groener dan in de Verboden Stad en hier kun je de drukte nog een beetje ontwijken als je even de grote assen verlaat. We proberen de "echomuur" even uit, maar de drukte belemmert het rondgaan van de geluiden.

Nu we toch aan het stappen zijn, wandelen we ook weer terug naar het hotel en ik ben blij even te kunnen rusten alvorens onze laatste avond in te zetten.

Gewoon samen gezellig gaan eten staat op het programma waarna we nog een glaasje nuttigen op de kamer. Jammer dat Tom en Carine er niet bij zijn, want de zelfontspanner staat een uurtje te wachten voor een laatste fotootje. Heerlijk, we overlopen nog even onze reis en betrappen ons erop dat we al heel wat namen vergeten zijn. Dit bewijst echter dat we inderdaad heel veel hebben mogen ontdekken (of zou het toch de leeftijd zijn). Tom en Carine zijn nog even naar het Tiananmenplein om Peking "by night" te zien. De Chinezen zijn echte kampioenen in de neonverlichting en hoewel niet altijd mooi is het wel iets apart! Jammer dat we dit niet

samen gepland hebben. Vanop de 15^e verdieping in 't hotel zien we geleidelijk de lichten doven boven de stad....

Dinsdag 5 oktober Peking - Vlucht Peking/Kopenhagen/Brussel

Kun je je voorstellen dat ik morgenvroeg 6 oktober op kantoor ben, terug aan 't werk? Ik word als 't ware wakker geschud uit een droom. Voorlopig ben ik nog in Peking en kan eindelijk eens wat uitslapen (een echte zeldzaamheid op deze reis). Als alles gepakt en gezakt is, stappen Alain en ik even enkele straten door en kuieren wat op een lokaal marktje, waar ik enkele specerijen (komijn, steranijs, gember, sesampasta,..) koop, want het kriebelt alweer om al dat lekkers van deze reis zelf uit te proberen in mijn keuken.

Om 11.20 staan we in de lobby met al ons gerief (en dat weegt....zeker mijn handbagage). We stappen de bus in richting luchthaven. Winnie nodigt ons allen uit om in 2008 naar Peking te komen voor de Olympische Spelen ; ze zegt dat Peking nog veel groter zal zijn, dat alles in volle opmars is en ze verontschuldigt zich bijna voor de armere streken waar we doorgereisd zijn. Jammer, de Chinezen begrijpen blijkbaar niet echt wat wij zoeken tijdens zo'n reis. De "vooruitgang" blijkt de algemene drijfveer te zijn, er blijft weinig plaats over voor emoties...dit is toch het gevoel dat ik krijg, al kan ik natuurlijk mis zijn.

Als het vliegtuig om 14.45 u stipt opstijgt, zien we even buiten Peking de Chinese Muur en na 20 minuten raken we uit de smog, wordt de lucht helderder, overvliegen we de prachtige Gobiwoestijn met af en toe sneeuw.....sluiten we de ogen en dromen zachtjes...misschien al van een nieuwe bestemming.